

ΦΡΕΝΤΡΙΚ Τ. ΟΥΛΣΟΝ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ

ΗΜΕΡΑ 1η
ΑΠΑΓΩΓΗ

ΤΗΣ

ΗΜΕΡΑ 2η
ΞΕΣΠΑΣΜΑ

ΗΜΕΡΑ 3η
ΧΑΟΣ

ΑΛΥΣΙΔΑΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ
25 ΧΩΡΕΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: SLUTET PÅ KEDJAN
Από τις Εκδόσεις Wahlström & Widstrand, Στοκχόλμη 2014
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το τέλος της αλυσίδας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: Fredrik T Olsson
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Ξενοφών Παγκαλιάς
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Σεβαστιάδου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Kidethic
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Fredrik T Olsson, 2014
Published by arrangement with Partners in Stories Stockholm AB, Sweden
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Nik Keevil/Arcangel Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2015

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2015, 3.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-0776-0
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-0777-7

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

ΦΡΕΝΤΡΙΚ Τ. ΟΥΛΣΟΝ

ΤΟ ΤΕΛΟΣ
ΤΗΣ
ΑΛΥΣΙΔΑΣ

Μετάφραση από τα σουηδικά:
Ξενοφών Παγκαλιάς

ΜΕΡΟΣ 1

ΤΕΤΡΑΔΑ

Τίποτα και ποτέ δε θα με έκανε να γράψω ημερολόγιο.

Πράγματα συμβαίνουν. Ο χρόνος κυλάει. Η ζωή αρχίζει και προχωράει και τελειώνει, και τίποτε απ' όλα αυτά τα αδιάφορα δε γίνεται καλύτερο επειδή τα καταγράφει κανείς και τα κοιτάζει αργότερα. Μια μέρα πάντα τελειώνει, κι αν υπάρχει κάτι που ξέρω, αυτό είναι πως όταν η γη πέφτει με γδούπο στο ξύλινο καπάκι πάνω από το κεφάλι μου, δεν υπάρχει ούτε ένας κόπανος που να θέλει να διαβάσει τι έκανα κάποια Δευτέρα του Μάρτη.

Κανένας δε θα με έκανε να γράψω ημερολόγιο.

Εκτός από ένα πράγμα.

Η επίγνωση ότι σύντομα δε θα υπάρχει κανένας να το διαβάσει.

Τρίτη, είκοσι πέντε του Νοέμβρη.

Χιόνια στον αέρα.

Και φόβος στα μάτια όλων.

Ο άντρας που πυροβόλησαν στο δρομάκι αργοπέθαινε. Ήταν λίγο παραπάνω από τριάντα, φορούσε τζιν, πουκάμισο και μπουφάν. Πολύ λεπτό για τέτοια εποχή, αλλά ήταν σχετικά πρόσφατα πλυμένος και σχετικά χορτάτος – ήταν αυτό που του είχαν υποσχεθεί, και κράτησαν τον λόγο τους.

Κανένας, όμως, δεν είχε πει τι θα επακολουθούσε. Τώρα στεκόταν εδώ.

Είχε σταματήσει απότομα ανάμεσα στις πέτρινες προσόψεις των κτιρίων πίσω από το παλιό ταχυδρομείο, λαχανιασμένος, με λεπτά γκριζα σύννεφα να γεννιούνται και να διαλύονται στο σκοτάδι μπροστά του στον ρυθμό της αναπνοής του. Ένας μικρός πανικός πως η αυλόπορτα στο τέλος του μικρού κάθετου δρόμου θα ήταν κλειστή. Ήταν ένα συνειδητό ρίσκο, και τώρα στεκόταν εκεί χωρίς να έχει πού να πάει, ενώ ο ήχος από τρία ανακλαστικά γιλέκα πλησίαζε πίσω του.

Στην πραγματικότητα βρισκόταν ακόμα στη ζωή όταν ένα τέταρτο νωρίτερα είχε καταφτάσει στις ευρωπαϊκές εφημερίδες η είδηση, θαμμένη μέσα στη μακρά ροή των τηλεγραφημάτων – τρεις σύντομες αράδες για κάποιον άντρα που βρέθηκε νεκρός στο κέντρο του Βερολίνου λίγο μετά τις τέσσερις τα ξημερώματα της Πέμπτης. Δεν αναγραφόταν ρητά πως ήταν άστεγος και μαστουρωμένος, αλλά αυτή ήταν η αίσθηση που αποκόμιζε κανείς όταν τις διάβαζε. Αυτή ήταν και η ουσία. Αν είναι να πει κανείς ψέματα, θα πρέπει να επιμένει πως είναι αλήθεια.

Αν υπήρχε χώρος, θα έμπαινε η είδηση στις πρωινές εκδόσεις των εφημερίδων, σε κάποια πλαϊνή στήλη ανάμεσα σε άλλες ασήμαντες ειδήσεις. Ήταν, μεταξύ άλλων, ένα μέτρο ασφάλειας και προφανώς ούτε καν απαραίτητο. Μια εξήγηση σε περίπτωση που κάποιος άγνωστος τους έβλεπε να σηκώνουν το νεκρό σώμα στο

σκοτάδι, να το μεταφέρουν στο ασθενοφόρο που περίμενε, να κλείνουν την πίσω πόρτα με έναν υπόκωφο ήχο και να φεύγουν μέσα στη λεπτή παγωμένη βροχή, με τον μπλε φάρο να στριφογυρίζει στην οροφή του αυτοκινήτου.

Δεν πήγαιναν σε κάποιο νοσοκομείο.

Από την άλλη πλευρά, δεν υπήρχε και τίποτα που θα μπορούσαν να κάνουν στο νοσοκομείο.

Στο αυτοκίνητο κάθονταν τρεις σιωπηλοί άντρες και ήλπιζαν να είχαν έρθει στην ώρα τους.

Αλλά όχι.

Είχε πάρει μόλις λίγα δευτερόλεπτα για να ανοίξει η αστυνομία την όμορφη δίφυλλη πόρτα προς τις σκάλες, να σπάσει τα τζάμια με τις μολυβένιες βάσεις και να ανοίξει από την εσωτερική μεριά.

Αυτό που πήρε χρόνο ήταν η εσωτερική σιδερένια καγκελό-πορτα. Ήταν πόρτα υψίστης ασφαλείας, βαριά και προφανώς πανάκριβη, αλλά τώρα ήταν ανοιχτή και είχε αποτελέσει το τελευταίο εμπόδιο για να μπουν στο διαμέρισμα και να βοηθήσουν τον μεσήλικα που βρισκόταν μέσα, σύμφωνα με τα στοιχεία που είχε η αστυνομία.

Αν ήταν ακόμα ζωντανός.

Το τηλεφώνημα είχε γίνει στο Αστυνομικό Τμήμα του Νορμάλινωρίς το πρωί, και είχε περάσει πολύς χρόνος ώσπου να βεβαιωθούν στο τηλεφωνικό κέντρο πως η γυναίκα που τηλεφωνούσε ήταν αξιόπιστη, νηφάλια και μιλούσε σοβαρά. Γνώριζε τον άντρα; Ναι, τον γνώριζε. Δεν μπορούσε αυτός να βρίσκεται κάπου αλλού; Όχι, ήταν αδιανόητο. Πόσο χρονικό διάστημα είχε περάσει από την τελευταία φορά που είχαν επικοινωνήσει; Ελάχιστο. Είχαν μιλήσει στο τηλέφωνο το προηγούμενο βράδυ, κι αυτός μιλούσε χαμηλόφωνα για διάφορα πράγματα. Αυτό την είχε φοβίσει – όταν αυτός παραπονιόταν, εκείνη ήξερε τι συμβαίνει, αλλά τώρα απέπνεε θάρος και προσπαθούσε να ακουστεί αισιόδοξος, κι εκείνη δεν είχε καταφέρει να καταλάβει τι συνέβαινε. Ήταν σαν να προσπαθούσε να της κρύψει κάτι. Όταν του τηλεφώνησε το πρωί κι αυτός δεν απάντησε, ένιωσε μια μαχαιριά στην καρδιά. Αυτήν τη φορά το είχε κάνει πραγματικά.

Η γυναίκα εκφραζόταν με σαφήνεια και με μεγάλη ακρίβεια, κι όταν, επιτέλους, ο άνδρας στο τηλεφωνικό κέντρο της αστυνομίας πείστηκε από αυτά που του έλεγε, ειδοποίησε την Αμε-

ση Δράση και το ασθενοφόρο κι έκανε το επόμενο τηλεφώνημα.

Μόλις το πρώτο περιπολικό έφτασε εκεί, μπόρεσε να διαπιστώσει πως η γυναίκα προφανώς είχε δίκιο.

Οι πόρτες ήταν κλειδωμένες.

Η καγκελωτή εσωτερική πόρτα διακρινόταν σαν ένα θολό τέρας πίσω από τα έγχρωμα τζάμια της δίφυλλης πόρτας. Και κάπου μέσα στο διαμέρισμα ακουγόταν ένας ανάμεικτος ήχος από ραδιόφωνο που έπαιζε απαλά κλασική μουσική και νερό που έτρεχε από μια ήδη πλημμυρισμένη μπανιέρα.

Αυτά ήταν πολύ κακά σημάδια.

Δύο σκαλοπάτια πιο κάτω, στην καλαισθητή σκάλα που οδηγούσε στον κάτω όροφο, στεκόταν η Κριστίνα Σάντμπεργ με ματιά που διαπερνούσε το μαύρου χρώματος κιγκλίδωμα του ασανσέρ. Η προσοχή της ήταν επικεντρωμένη σε κάθε κίνηση που γινόταν μπροστά στην είσοδο του διαμερίσματος που κάποτε ήταν το δικό της διαμέρισμα.

Κίτρινες φλεγόμενες σπίθες έβγαιναν από τον ηλεκτρικό κόφτη του κλειδαρά που έκοβε την καταραμένη καγκελωτή πόρτα, της οποίας την εγκατάσταση η Κριστίνα είχε προσπαθήσει να αποτρέψει, ώπου στο τέλος κατάλαβε πως ήταν αναγκασμένη να το αποδεχτεί έπειτα από κείνο το βράδυ που όλα ήρθαν τα πάνω κάτω.

Εγκατέστησαν την καγκελόπορτα για να προστατευτούν, και σήμερα ίσως αυτός πέθαινε εξαιτίας της πόρτας. Αν η ίδια δεν ήταν τρομερά ανήσυχη, θα είχε θυμώσει πάρα πολύ.

Πίσω από τον κλειδαρά στέκονταν τέσσερις αστυνομικοί και περίμεναν υπομονετικά ώπου να μπορέσουν να κάνουν κάτι και στα νώτα τους βρίσκονταν οι δύο ανήσυχοι άντρες του ασθενοφόρου. Στην αρχή είχαν φωνάξει το όνομά του —«Βίλιαμ;» είχαν πει. «Βίλιαμ Σάντμπεργ;»— αλλά δεν είχαν πάρει καμία απάντηση. Στο τέλος έπαψαν να φωνάζουν, σώπασαν και άφησαν τον κόφτη να κάνει τη δουλειά του.

Και το μόνο που μπορούσε να κάνει η Κριστίνα ήταν να παρακολουθεί.

Ήταν η τελευταία που έφτασε εκεί. Είχε βάλει βιαστικά ένα τζιν κι ένα καστόρινο μπουφάν, είχε μαζέψει διακριτικά σε κότσο τις βαμμένες ξανθές μπούκλες της, μπήκε με βιάση στο αυτοκίνητό της, παρότι αυτό ήταν παρκαρισμένο σ' έναν δρόμο που δε θα καθάριζαν πριν από την ερχόμενη εβδομάδα και είχε υποσχεθεί στον εαυτό της να αφήσει εκεί το αυτοκίνητο έως το επόμενο Σαββατοκύριακο.

Έως εκείνη τη στιγμή είχε προσπαθήσει να του τηλεφωνήσει πολλές φορές. Πρώτα μόλις σηκώθηκε από το κρεβάτι, κατόπιν όταν πήγαινε στο ντους και στη συνέχεια προτού ακόμα στεγνώσει τα μαλλιά της. Μετά είχε τηλεφωνήσει στην Άμεση Δράση, και της είχε πάρει μια αιωνιότητα ώσπου να τους κάνει να πιστέψουν αυτό που εκείνη γνώριζε ήδη. Αυτό που βαθιά μέσα της ήξερε ήδη όταν ξύπνησε, αλλά είχε προσπαθήσει να το εξοστρακίσει, όπως ακριβώς και τις τύψεις που αισθανόταν να γιγαντώνονται κάθε φορά που επικοινωνούσαν.

Επί της ουσίας μισούσε τον εαυτό της που επικοινωνούσε ακόμα μαζί του. Αυτός το είχε πάρει πολύ πιο βαριά από κείνην. Όχι πως η ίδια λυπόταν λιγότερο, αλλά ήταν αυτός που πίεζε την κατάσταση και, παρά τα δύο χρόνων αναμασήματα και τις συζητήσεις για το «γιατί» και το «μήπως» και το «σκέψου», εκείνη σήμερα ένιωθε όπως και τότε. Στην ίδια έλαχε η μεγάλη τιμή να κουβαλάει τη λύπη και των δύο, συν μια γερή δόση ενοχής επειδή είχε την εντύπωση πως η μοιρασιά μεταξύ τους δεν ήταν δίκαιη.

Αλλά η ζωή δεν είναι δίκαιη.

Αν ήταν δίκαιη, δε θα στεκόταν εδώ αυτήν τη στιγμή.

Η καγκελωτή πόρτα τελικά υποχώρησε. Οι αστυνομικοί και οι τραυματιοφορείς μπήκαν στο διαμέρισμα, και ύστερα ο χρόνος έπαψε να τρέχει. Η πλάτη τους εξαφανίστηκε μέσα στον μακρύ διάδρομο, και το κενό πίσω τους συνέχιζε και συνέχιζε και φαινόταν ότι δε θα τέλειωνε ποτέ. Έτσι, έπειτα από μερικά αφόρητα δευτερόλεπτα ή λεπτά σταμάτησε να παίζει η μουσική, να τρέχει το νερό και κατόπιν δεν ακουγόταν τίποτα – επικράτησε απόλυτη ησυχία.

Ώσπου, επιτέλους, βγήκαν έξω.

Απέφυγαν το βλέμμα της ενώ περνούσαν από τις κοφτερές γωνίες, βγήκαν στον διάδρομο, στο στενό πέρασμα μπροστά από το ασανσέρ, και μετά έκαναν στροφή ενενήντα μοιρών και κατέβηκαν από τα σκαλοπάτια δίχως να ακουμπήσουν τους ακριβούς τοίχους με τις τοιχογραφίες. Συνέχισαν προς τα κάτω με γρήγορα, αλλά προσεκτικά βήματα.

Η Κριστίνα Σάντμπεργ κόλλησε το σώμα της στο σιδερένιο πλαίσιο του ασανσέρ για να μπορέσουν να περάσουν το φορείο και να το κατεβάσουν στο ασθενοφόρο που περιέμενε στον δρόμο.

Κάτω από την πλαστική μάσκα οξυγόνου ήταν ξαπλωμένος αυτός που κάποτε αποκαλούσε σύζυγό της.

Τελικά ο Βίλιαμ Σάντμπεργ δεν ήθελε να πεθάνει.

Ή, πιο σωστά: δεν ήταν αυτό η πρώτη του επιλογή.

Επιθυμούσε περισσότερο να ζει και να περνάει καλά, να έχει μια υποφερτή ζωή, να μάθει να ξεχνάει, να βρει έναν λόγο να πλένει τα ρούχα του, να ξυπνάει κάθε πρωί και να τα φοράει, να βγαίνει έξω και να κάνει κάτι που σήμαινε κάτι για κάποιον.

Δε χρειάζονταν καθόλου όλα αυτά. Δύο πράγματα έφταναν. Το μόνο που επιθυμούσε ήταν να έχει έναν λόγο να σταματήσει αυτό που του προξενούσε πόνο. Τώρα, όμως, δε γινόταν, και η επόμενη επιλογή στη λίστα ήταν να δώσει τέλος σε όλα.

Αλλά κι αυτό ακόμα δεν είχε πάει και πολύ καλά.

«Πώς νιώθεις σωματικά;» ρώτησε η νεαρή νοσοκόμα που στεκόταν μπροστά του.

Αυτός ήταν μισοκαθισμένος στα πλυμένα σεντόνια, σκεπασμένος με κείνο τον παμπάλαιο τρόπο όπου το σεντόνι διπλώνει πάνω σε μια κίτρινη νοσοκομειακή κουβέρτα, θαρρείς και το νοσηλευτικό προσωπικό αρνιόταν να αποδεχτεί πως είχε εφευρεθεί η υφασμάτινη θήκη μέσα στην οποία έμπαινε η κουβέρτα.

Την κοιτούσε. Προσπαθούσε να μη δείξει πόσο υπέφερε από την αναμφίβολη δυσφορία την οποία του προξενούσαν τα δηλητήρια που υπήρχαν ακόμα μέσα στο σώμα του.

«Χειρότερα απ' ό,τι θα επιθυμούσες εσύ», της λέει. «Καλύτερα απ' αυτό που είχα σκεφτεί εγώ».

Εκείνη χαμογέλασε γι' αυτό που της είπε, κι αυτό τον εξέπληξε. Ήταν το πολύ είκοσι πέντε χρόνων, ξανθιά και, εκτός αυτού, αρκετά όμορφη. Ή μπορεί να ήταν απλώς το αποτέλεσμα από το απαλό φως που έμπαινε από το παράθυρο πίσω από την πλάτη της.

«Φαίνεται ότι δεν ήταν η κατάλληλη ώρα αυτήν τη φορά», του αποκρίθηκε. Έτσι λιτά και με έναν τόνο σχεδόν σαν να συζητούσαν, κι αυτό τον παραξένεψε όπως και την ίδια.

«Θα έρθουν κι άλλες ευκαιρίες», σχολίασε αυτός.

«Αυτό είναι καλό», είπε εκείνη. «Πρέπει να είναι κανείς αισιόδοξος...»

Το χαμόγελό της ήταν εντελώς ισορροπημένο. Αρκετά μεγάλο για να αποδώσει την ειρωνεία που μόλις είχε εκφράσει και αρκετά μικρό ώστε να μην τρυπήσει το λεπτό χιούμορ, και ξαφνικά αυτός δεν μπορούσε να βρει κάποια απάντηση και τον κυρίεψε η δυσάρεστη αίσθηση πως η κουβέντα είχε τελειώσει κι εκείνη είχε νικήσει.

Παρέμεινε ακίνητος επί πολλά λεπτά και την κοιτούσε που κινούνταν μέσα στον θάλαμο. Αποτελεσματικές κινήσεις, με ένα δεδομένο πλάνο: άλλαξε το μπουκάλι του ορού, ρύθμισε τη δοσολογία, σημείωσε διάφορα πράγματα και ύστερα τα έλεγξε με βάση το χαρτί όπου ήταν καταγεγραμμένο το ιστορικό του. Μια σιωπηλή αποτελεσματικότητα, ώστε στο τέλος αυτός άρχισε να αναρωτιέται αν τα είχε καταλάβει όλα λάθος κι αν εκείνη δεν είχε αστειευτεί ποτέ μαζί του.

Εκείνη ολοκλήρωσε τη δουλειά της. Έστρωσε με αίσθηση καθήκοντος το σεντόνι και την κουβέρτα χωρίς να επιφέρει κάποια αλλαγή και μετά σταμάτησε.

«Μην προσπαθήσεις να κάνεις καμιά βλακεία όση ώρα θα λείπω», του είπε. «Όσο θα είσαι εδώ, θα αποτελείς λόγο περισσότερης δουλειάς και για σένα και για μας».

Τον αποχαιρέτησε κλείνοντάς του φιλικά το μάτι, βγήκε στον διάδρομο και άφησε τον μηχανισμό επαναφοράς να κάνει τη δουλειά του και να κλείσει την πόρτα πίσω της.

Ο Βίλιαμ έμεινε μόνος στο κρεβάτι κι ένιωσε φοβερά άβολα. Όχι επειδή υπήρχε κάποιος ιδιαίτερος λόγος. Απλώς αισθανόταν άβολα. Γιατί; Επειδή εκείνη δεν του είχε μιλήσει με τον τόνο φωνής που συνήθως χρησιμοποιεί το νοσηλευτικό προσωπικό κι αυτός είχε αποφασίσει ότι τον εκνεύριζε; Ή επειδή το ξερό της σχόλιο ήταν τόσο απρόσμενο, ώστε αυτός για μια στιγμή άφησε τον εαυτό του να νιώσει ευχαριστημένος, σχεδόν ικανοποιημένος;

Όχι.

Του πήρε μόνο δυο στιγμές να συνειδητοποιήσει το γιατί.

Έκλεισε τα μάτια του. Δάγκωσε τα χείλη του.

Ήταν χιούμορ. Ναι, χιούμορ.

Ακριβώς αυτό είχε κάνει εκείνη.

Ξαφνικά δεν ένιωθε πια καμία ενόχληση από αυτό το απροσδιόριστο μυρμηγκιασμα στο σώμα του –ήταν έλλειψη άλατος ή ύδατος ή κάτι περισσό από κάποιο άγνωστο σκατό που όλα τα χάπια είχαν αφήσει στο γερασμένο πενηνταπεντάχρονο σώμα του, το οποίο δε χρησίμευε σε τίποτα και τώρα είχε αρχίσει η διάσπασή του;– ή από τον οξύ πόνο από τα κοψίματα, που είχαν αρχίσει να θεραπεύονται κάτω από τον επίδεσμο με τον οποίο του είχαν δέσει τους καρπούς. Αντί γι' αυτό, τον ενοχλούσε κάτι άλλο. Η αίσθηση, αυτή που πάντα, πάντα ερχόταν ξανά, τον χτυπούσε με διπλή ένταση κάθε φορά που επέτρεπε στον εαυτό του να την ξεχάσει, αυτή που τον έκανε να βγει από το μπάνιο χτες το βράδυ και να πάρει την απόφαση. Δεν ήξερε ποια κατά σειρά φορά ήταν.

Επειδή δεν είχε μπορέσει να ερμηνεύσει τα σημάδια.

Ήταν ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούσε να εκφραστεί, όσο ειρωνικό κι αν ήταν αυτό.

Αυτός. Που δεν μπορούσε να ερμηνεύσει.

Άι στον διάολο.

Έπρεπε να την έχει παρακαλέσει να του δώσει κάποιο ηρεμιστικό ενώ βρισκόταν ακόμα στον θάλαμο. Ή κάποιο πανσίπνο ή Valium ή, καλύτερα, μια σφαίρα στο μέτωπο αν μπορούσε να του προσφέρει τη βοήθειά της, αλλά εκείνη δεν μπορούσε.

Βρισκόταν στο ίδιο μέρος όπως χτες βράδυ: αυτή η διαρκής πτώση μέσα από τον σκοτεινό σωλήνα που δεν τέλειωνε ποτέ,

αυτή η καταλυτική προσμονή να χτυπήσει τουλάχιστον στον πάτο, με την ελπίδα να καταφέρει να σκοτωθεί και να αποφύγει όλες αυτές τις σκέψεις που συνεχώς κατάφεραν να τον έχουν υπό έλεγχο. Που του έδιναν μικρές φωτεινές στιγμές αισιοδοξίας, απλώς για να επιστρέψουν και να τον χαστουκίσουν πολύ δυνατά και να του δείξουν ότι αυτές είχαν το πάνω χέρι, όχι ο ίδιος.

Άπλωσε το χέρι του για να πιάσει το καλώδιο που κρεμόταν στον τοίχο. Το τράβηξε κοντά του για να πατήσει το κουμπί και να καλέσει βοήθεια. Ήλπιζε να μην ερχόταν η ίδια νοσοκόμα. Θα ήταν μια εκνευριστική ήττα το να μεταπηδήσει από μια καλά εκπαιδευμένη ειρωνεία σε παράκληση, ώστε να του δώσει κάτι για να μπορέσει να κοιμηθεί. Αλλά αν κατάφερε να κοιμηθεί έστω και λίγο, τότε άξιζε τον κόπο.

Έτσι σκέφτηκε και πάτησε το κουμπί.

Προς μεγάλη του έκπληξη, δεν ακούστηκε τίποτα.

Ξαναχτύπησε, αρκετή ώρα.

Ακόμα τίποτα.

Ίσως δεν ήταν και τόσο παράξενο, προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του. Ο ίδιος δεν άκουγε το κουδούνι. Ήταν αρκετό ότι το κουδούνισμα θα μεταδιδόταν σ' ένα δωμάτιο όπου κάθονταν οι γιατροί κάνοντας αυτά που κάνουν οι γιατροί, και κάποιος από αυτούς θα αντιδρούσε και θα έστελνε μια νοσοκόμα για να δει τι χρειαζόταν.

Μετά είδε τη λάμπα. Ένα κόκκινο μακρόστενο πλαστικό καπάκι στον τοίχο πάνω ακριβώς από την πρίζα απ' όπου έβγαινε το καλώδιο. Δεν έπρεπε τουλάχιστον να υπάρχει κάποια φωτεινή ένδειξη; Αν δεν άκουγε το κουδούνισμα, δε θα έπρεπε να ανάβει η λάμπα σαν απόδειξη πως είχε πατήσει το κουμπί;

Χτύπησε πάλι. Και ακόμα μία φορά. Αλλά δε συνέβη τίποτα.

Ήταν τόσο προσηλωμένος στην ελλιπή λειτουργία του κουμπιού, που αναπήδησε όταν άνοιξε η πόρτα. Κοίταξε λοξά προς τα κει και προσπάθησε να αποφασίσει αν θα επέλεγε να προχωρήσει σε επίθεση ή άμυνα: να γκρινιάξει που η λάμπα ήταν εκτός λειτουργίας ή να ζητήσει συγγνώμη που είχε χτυπήσει υστερικά το κουδούνι;

Δεν μπόρεσε να πάει πιο μακριά τις σκέψεις του, και προτού στρέψει τα μάτια του κόντρα στο φως, αμέσως εξαχνώθηκαν και οι δύο εκδοχές.

Ο άντρας που στεκόταν στα πόδια του κρεβατιού δεν ήταν ούτε γιατρός ούτε νοσοκόμος. Φορούσε κουστούμι, πουκάμισο δίχως γραβάτα κι ένα ζευγάρι βαριές μπότες, δυσανάλογες προς το υπόλοιπο παρουσιαστικό του. Προφανώς ήταν γύρω στα τριάντα, αλλά ήταν πάντα δύσκολο να προσδιορίσει κανείς την ηλικία των αντρών που είχαν ξυρισμένο κεφάλι όταν, επιπλέον, η στάση του σώματος φανέρωνε τόσο καθαρά πολύχρονη και σκληρή εκπαίδευση. Ίσως έδειχνε μεγαλύτερος απ' ό,τι ήταν ή και το αντίθετο.

«Για μένα είναι αυτά;» ρώτησε ο Βίλιαμ ελλείπει καλύτερου επιχειρήματος.

Έδειξε με ένα νεύμα του κεφαλιού προς τα λουλούδια που κρατούσε ο κουστουμαρισμένος στα χέρια του, και ο νεαρός κοίταξε προς τα κάτω σχεδόν σαν να τα είχε ξεχάσει. Δεν απάντησε. Άφησε το μπουκέτο με τα λουλούδια στον νιπτήρα. Αυτά είχαν χρησιμεύσει μόνο σαν δικαιολογία για να μπορέσει να διασχίσει τους διαδρόμους του νοσοκομείου χωρίς να ξεχωρίζει.

«Βίλιαμ Σάντμπεργ;» ρώτησε αυτός.

«Έτσι φημολογείται...» απάντησε ο Βίλιαμ. «Αλλά ναι».

Όλο τούτο ήταν πολύ παράξενο, και ο Βίλιαμ αισθάνθηκε ένα σφίξιμο μέσα του. Ο άντρας, ο οποίος δεν ήταν ούτε γιατρός ούτε και κάποιος που γνώριζε, στεκόταν απλώς εκεί, σιωπηλός καθώς αλληλοκοιτάζονταν. Ζύγιζε ο ένας τον άλλο με τη ματιά, έτσι ένιωθε, αν και ο Βίλιαμ δεν μπορούσε να προβάλει την παραμικρή αντίσταση από κει όπου ήταν ξαπλωμένος.

«Σε αναζητούσαμε», είπε τελικά ο άντρας.

Ναι; Ο Βίλιαμ προσπάθησε να καταλάβει τι εννοούσε. Δεν μπορούσε να θυμηθεί αν είχε έρθει κάποιος σε επαφή μαζί του το τελευταίο διάστημα. Από την άλλη, όμως, δεν ήταν και τόσο σίγουρος ότι θα το είχε αντιληφθεί αν κάποιος πράγματι το είχε κάνει.

«Είχα αρκετά πράγματα να σκεφτώ».

«Εμείς το έχουμε καταλάβει».

Εμείς; Τι σκατά ήταν τούτο εδώ;

Ο Βίλιαμ ανασηκώθηκε λίγο, προσπάθησε να χαμογελάσει.

«Θα σε κερνούσα ευχαρίστως κάτι, μα οι τύποι εδώ δεν είναι τόσο ανοιχτοχέρηδες με τη μορφίνη, όπως είχα ελπίζει...»

«Θα χρειαστούμε τη βοήθειά σου».

Αυτό ήρθε απότομα, κάπως γρήγορα, και υπήρχε κάτι στη φωνή που έκανε τον Βίλιαμ να αφήσει κατά μέρος το στιλάκι του προς στιγμήν. Ο νεαρός άντρας κοιτούσε τον Βίλιαμ με βλέμμα που ομολογουμένως ήταν σταθερό, αλλά ταυτόχρονα έδειχνε και κάτι άλλο. Αδημονία. Ίσως και λίγο φόβο.

«Νομίζω πως έχεις βρει λάθος άνθρωπο», αποκρίθηκε ο Βίλιαμ και άνοιξε διάπλατα τα χέρια του. Δηλαδή όσο καλύτερα μπορούσε. Τα σωληνάκια από τους ορούς και τα καλώδια από το μηχάνημα για το καρδιογράφημα εμπόδιζαν τις κινήσεις του και ενίσχυαν μόνο αυτό που ήθελε να πει: ο Βίλιαμ Σάντμπεργκ δεν ήταν σε θέση να βοηθήσει κανέναν σε τίποτα.

Αλλά ο καλογυμνασμένος άντρας κούνησε το κεφάλι του.

«Εμείς ξέρουμε ποιος είσαι».

«Και ποιοι είστε εσείς;»

«Δεν έχει σημασία... Το σημαντικό είσαι εσύ. Το σημαντικό είναι τι μπορείς εσύ να κάνεις».

Η αίσθηση που διέτρεξε το σώμα του Βίλιαμ ήταν ταυτόχρονα και γνώριμη και απρόσμενη. Αυτή εδώ ήταν μια συζήτηση που περιέμενε εδώ και δέκα χρόνια ή, καλύτερα, ίσως και είκοσι. Τότε ήταν προετοιμασμένος. Αλλά σήμερα;

Ο άντρας που στεκόταν στα πόδια του κρεβατιού μιλούσε περιφνημα σουηδικά, αλλά κάπου στο βάθος υπήρχε μια αμυδρή προφορά. Παραήταν ανεπαίσθητη για να προσδιοριστεί επακριβώς. Αλλά υπήρχε.

«Από πού είσαι;»

Ο νεαρός τον κοίταξε. Προσποιητά θλιμμένα μάτια. Σαν να έλεγε στον Βίλιαμ πως έπρεπε να καταλάβει ότι δε θα έπαιρνε απάντηση και, επιπλέον, σαν να ήταν αναξιοπρεπές να κάνει αυτή την ερώτηση.

«ΕΥΠ; Υπουργείο Εθνικής Άμυνας; Ξένη δύναμη;»

«Λυπάμαι. Δεν μπορώ να σου απαντήσω».

«Εντάξει», αποκριθήκε ο Βίλιαμ. «Πες τους χαιρετίσματα και ευχαρίστησέ τους για τα λουλούδια».

Το είπε με κατηγορηματικό τρόπο: η κουβέντα έληξε, και για να ενισχύσει τα λόγια του, έπιασε το καλώδιο με το κουμπί. Το πάτησε με το δάχτυλο αρκετή ώρα, με τη ματιά του καρφωμένη στον νεαρό άντρα, για να δείξει πως η συζήτηση είχε τελειώσει οριστικά. Ούτε κι αυτήν τη φορά συνέβη κάτι.

«Αν ήταν σε λειτουργία, θα το έβλεπες στη λάμπα», είπε ο άντρας.

Απρόσμενο. Ο Βίλιαμ τον κοίταξε.

Πέρασε πάλι μια στιγμή με ματιές που διασταυρώνονταν ενώ ζύγιζαν ο ένας τον άλλο, και ο Βίλιαμ άφησε το καλώδιο, κι αυτό έπεσε στην κοιλιά του, διαγώνια πάνω στην κίτρινη κουβέρτα.

«Είμαι πενήντα πέντε χρόνων», είπε. «Δεν έχω δουλέψει πολλά χρόνια. Είμαι σαν τη γραμμή Μαζινό. Ήμουν σημαντικός πριν από πολλά χρόνια, αλλά σήμερα ρημαγμένο ερείπιο...»

«Οι διευθυντές μου έχουν κάνει άλλη αξιολόγηση».

«Και ποιοι είναι οι διευθυντές σου;»

Το είπε με οξύτητα στη φωνή. Είχε κουραστεί από τη συζήτηση και ήθελε μόνο τα υπνωτικά του χάπια για να κοιμηθεί, όχι να παίζει ψυχρό πόλεμο με ένα καλογυμνασμένο κουτάβι που άρχισε να εμφανιστεί μερικές δεκαετίες.

Ήταν, όμως, ο νεαρός που ολοκλήρωσε τη συζήτηση.

«Λυπάμαι...» επανέλαβε. Αναστέναξε με μια έκφραση λύπης στο πρόσωπο προτού στηριχτεί όλο το βάρος του στο πόδι του που βρισκόταν πιο κοντά στην πόρτα και μετά γυρίσει προς τα κει.

Για να φύγει, συλλογίστηκε ο Βίλιαμ. Ένα παράξενο τέλος μιας παράξενης συνάντησης.

Αλλά όταν ο άντρας άνοιξε την πόρτα προς τον διάδρομο, δύο άλλοι άντρες περίμεναν απ' έξω για να μπουν μέσα.

Η ώρα ήταν μία και δέκα το μεσημέρι όταν η ομάδα των γιατρών βιάδιζε στους διαδρόμους των επειγόντων περιστατικών του Νο-

σοκομείου Καρολίνσκα για να αξιολογήσει πώς εξελισσόταν η κατάσταση των ασθενών του τμήματος.

Είχαν επισκεφθεί σχεδόν τους μισούς ασθενείς δίχως ιδιαίτερες εκπλήξεις, και ο επόμενος ήταν ένας άντρας πενήντα πέντε χρόνων που είχε αποπειραθεί να αυτοκτονήσει. Είχε πάρει χάπια και είχε κόψει τις φλέβες του. Η περίπτωση αυτή δε δικαιολογούσε μακρά παραμονή στο τμήμα. Του είχαν κάνει μετάγγιση για να αντικαταστήσουν το αίμα που είχε χάσει και να μειώσουν την επενέργεια των χαπιών που είχε πάρει, αλλά η κατάστασή του δεν ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη όταν τον έφεραν στο νοσοκομείο, κι αυτό οφειλόταν ή στο ότι είχε πάρει κατά λάθος λίγα χάπια ή στο ότι αυτή ήταν ακόμα μία απονενομημένη προσπάθεια να τραβήξει πάνω του την προσοχή των δικών του ανθρώπων που δεν του έδιναν πολλή σημασία.

Όπως, όμως, και να 'χε, σύντομα δε θα βρισκόταν στη δική τους φροντίδα. Ο γιατρός Έρικ Τορνέλ σταμάτησε έξω από την πόρτα του θαλάμου, έκλεισε τον φάκελο με τα χαρτιά που ξεφύλλιζε κι έκανε ένα νεύμα με το κεφάλι στους συναδέλφους: αυτή εδώ θα ήταν μια σύντομη επίσκεψη.

Το πρώτο πράγμα που είδαν όταν μπήκαν στον θάλαμο ήταν το άδειο κρεβάτι.

Υπήρχε ένα μπουκέτο λουλούδια στον νιπτήρα, το βάζο στο ντουλαπάκι δίπλα στο κρεβάτι είχε πέσει και σπάσει, τα σεντόνια βρίσκονταν στο δάπεδο και το σωληνάκι του ορού δεν ήταν κρεμασμένο στο στατό.

Η τουαλέτα ήταν άδεια. Το ντουλάπι άδειο από τα πράγματα που είχε μαζί του ο ασθενής όταν ήρθε στο νοσοκομείο, και το συρτάρι στο ντουλαπάκι δίπλα στο κρεβάτι βγαλμένο από τη θέση του και αναποδογυρισμένο.

Ο Βίλιαμ Σάντμπεργκ δεν ήταν εκεί.

Έπειτα από μίας ώρας αναζήτηση διαπίστωσαν ότι αυτός δε βρισκόταν στο νοσοκομείο, και κανένας δεν είχε την παραμικρή ιδέα γιατί.

Το ασθενοφόρο που δεν ήταν ασθενοφόρο ήταν σταθμευμένο στη μέση μιας μεγάλης έκτασης γεμάτης με αυτοφυή φυτά – αγριόχορτα που στέκονταν εκεί επίμονα παρό την προσπάθεια εξαφάνισής τους από το έδαφος, που κάθε φορά έβγαιναν πάλι και ρίζωναν στις πλαγιές, στα βαθουλώματα του εδάφους και στις σχισμές των βράχων. Εμπειρείχε μια ελαφριά ειρωνεία όλη αυτή η δύναμη της ζωής, αλλά αυτή δεν υφίστατο για όσους γνώριζαν ότι υπήρχε αυτό το μέρος.

Οι άνδρες που φορούσαν νωρίτερα τα ανακλαστικά γιλέκα και τα ρούχα των νοσοκόμων είχαν απομακρυνθεί ήδη από κει, φρεσκομπανιαρισμένοι, ψεκασμένοι και ξεπλυμένοι, και βρισκόταν στη φάση να εφαρμόσουν όλες τις προδιαγεγραμμένες διαδικασίες ασφάλειας.

Ο μόνος που είχε απομείνει μέσα στο ασθενοφόρο ήταν ο άστεγος άντρας.

Του είχαν αφαιρέσει τη ζωή, καμία αμφιβολία επ' αυτού. Αλλά δεν του είχαν δώσει συγχρόνως και μια νέα ζωή; Μια καλύτερη; Ποιος ξέρει... Ίσως είχε παραταθεί η ζωή του με αυτό τον τρόπο – μπορεί να είχε πεθάνει στον δρόμο αν είχε μείνει εκεί. Τώρα του είχαν προσφέρει φαγητό, ρούχα και στέγη. Ασχολία. Άσκηση. Ακόμα και κάποιου είδους εκπαίδευση.

Το μόνο που δεν είχε υπολογίσει κανένας ήταν ο τρόμος που είχε αναγκαστεί να βιώσει.

Τα συμπτώματα.

Ποιος θα μπορούσε να ξέρει ότι το πράγμα θα πήγαινε τόσο μακριά;

«Έτσι είναι...» είπε ο κοντοκουρεμένος νεαρός πιλότος, λες και κάθε σκέψη του Κόνορς υπήρχε γραμμένη κάπου πάνω σε μια λεπτή ταινία. Αυτός καθόταν στο μπροστινό κάθισμα, έχοντας

στο κεφάλι υποχρεωτικά τα ακουστικά, που χρησίμευαν στο να μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους, ενώ ταυτόχρονα έκλειναν έξω τον εκκωφαντικό θόρυβο του έλικα από πάνω τους.

Ο Κόνορς άκουσε τη φωνή του άλλου στα ακουστικά του. Του έκανε νεύμα με το κεφάλι. Ως ισχυρισμός δεν ήταν κάτι πάνω στο οποίο θα μπορούσε να επιχειρηματολογήσει κανείς.

Αναμφισβήτητα, έτσι είχε η κατάσταση.

«Θα το κάνουμε;» ρώτησε ο πιλότος.

Έπαιξε ταμπούρλο με τα δάχτυλα πάνω στα όργανα του ελικοπτέρου.

Αυτήν τη φορά ο Κόνορς άργησε λίγο να γνέψει, αλλά και οι δύο ήξεραν ότι αυτό θα ακολουθούσε. Χωρίς κιάλια, το ασθενοφόρο φαινόταν σαν ένα γυαλιστερό σημάδι αυτή την πρωινή ώρα, αλλά αυτός αρνιόταν να το αφήσει από το βλέμμα του.

Σαν να τον βοηθούσε να παλεύει ενάντια στο αναπόφευκτο.

Σαν να καθόταν με τη λύση στο ένα χέρι και το σχολικό βιβλίο στο άλλο και να προσπαθούσε να βγάλει ένα εντελώς διαφορετικό αποτέλεσμα, και παρόλο που ήξερε ποια θα ήταν η απάντησή, επαναλάμβανε τον υπολογισμό.

Ευθύνη. Τι σκατά να την κάνει κανείς;

Τώρα, όμως, η κατάσταση ήταν έτσι όπως ήταν.

Όταν στο τέλος έδωσε τη συγκατάθεσή του, η κίνηση του κεφαλιού του ήταν τόσο διακριτική, που θα μπορούσε να είναι και κάποιο κούνημα από κενό αέρος, αλλά ο νεαρός κοντοκουρεμένος άντρας την αντιλήφθηκε κι έκανε αυτό που έπρεπε. Είχε ήδη το δάχτυλό του πάνω στο καντράν, και το μόνο που απέμενε ήταν να πιέσει το κουμπί.

Όταν ανατινάχθηκε το ασθενοφόρο μέσα σ' ένα κίτρινο σύννεφο, η αποστολή είχε ολοκληρωθεί.

Μια νέα γενιά αγριόχορτων και λουλουδιών θα έβρισκε έναν καινούργιο κρατήρα να κατακτήσει.

Όταν ο Βίλιαμ Σάντμπεργ ξύπνησε δεύτερη φορά αυτήν τη μέρα που τελικά είχε σχεδιάσει να μην ξυπνήσει καθόλου, βρισκόταν αρκετές χιλιάδες μέτρα ψηλά στον αέρα.

Η αίσθηση αυτή τον έκανε να ξυπνήσει εντελώς.

Καθόταν σε μια μαλακή δερμάτινη πολυθρόνα ζεστή και αρκετά βαθιά, κατάλληλη για να βλέπει κανείς ταινίες στο σπίτι του, που υπάρχουν σε οποιοδήποτε προάστιο με βίλες. Έξω από τα νοτισμένα παράθυρα από πλεξιγκλάς έφεγγε απέναντί του ένας πλατύς ήλιος πάνω από μια ευχάριστα λευκή σαν βαμβάκι περιοχή με πυκνά σύννεφα.

Βρισκόταν μέσα σ' ένα αεροπλάνο και είχε ονειρευτεί.

Ως συνήθως, το όνειρο παρατεινόταν δίχως περιγράμμα, αλλά με μια αίσθηση δυσαρέσκειας. Για μια στιγμή σκέφτηκε να κάνει αυτό που είχε μάθει, να αφήσει το μυαλό του να πλανηθεί σ' ένα ταξίδι ανακαλύψεων βαθιά μέσα στις αισθήσεις του και να βρει αυτό που είχε προκαλέσει το όνειρο. Συχνά ήταν το ίδιο πράγμα και προξενούσε ακόμα περισσότερο πόνο το να γυρίσει πίσω και να ξυπνήσει πάλι τις εικόνες. Ταυτόχρονα ήξερε πως αυτός ήταν και ο καλύτερος τρόπος να απαλλαγεί από αυτό.

Αλλά δεν το έκανε. Υποχρέωσε τις σκέψεις του να μείνουν στο σημείο όπου αυτός βρισκόταν τώρα ακίνητος, θαρρείς και η παραμικρή κίνηση θα τις έκανε να ανακαλύψουν πως είχε ξυπνήσει και θα έμπαιναν μέσα του για να τον εξουδετερώσουν.

Αυτές; Ποιες;

Δεν ήξερε.

Το μόνο που ήξερε ήταν ότι η τελευταία του ανάμνηση περιλάμβανε τρεις κουστουμαρισμένους άντρες σ' έναν θάλαμο νοσοκομείου, πως είχε μιαν απίστευτα ξηρή γεύση στο στόμα κι ότι βρισκόταν συντροφιά με κάποιον που είχε λεφτά.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που βρισκόταν σε ιδιωτικό αεροσκάφος. Από την άλλη, διαπίστωσε πως ήταν το πιο πολυτελές εσωτερικό αεροσκάφος που είχε δει. Το δωμάτιό του –επειδή στην πραγματικότητα ήταν ένα μικρό δωμάτιο: μια παρόμοια πολυθρόνα σαν κι αυτήν όπου καθόταν ήταν τοποθετημένη απέναντί του και ανάμεσά τους βιδωμένο στον τοίχο κρεμόταν ένα τραπέζι σαν χώρος εργασίας– ήταν διαχωρισμένο από το υπόλοιπο του εσωτερικού του αεροσκάφους με έναν σταθερό τοίχο με ξύλινη επένδυση. Μια πόρτα με καλής ποιότητας απομίμηση ξύλινης επένδυσης οδηγούσε σ’ έναν μικρό διάδρομο, κατά μήκος του αεροσκάφους μπορούσε να υποθέσει κανείς. Προφανώς θα ήταν κλειδωμένη. Μάλλον δεν ήταν δύσκολο να παραβιαστεί αν κάποιος την έσπρωχνε με δύναμη. Σίγουρα, όμως, ήταν κλειδωμένη.

Από την άλλη, αναρωτήθηκε: γιατί να είναι τόσο σίγουρο;

Δεν υπήρχε τίποτα που να φανερώνει πως ήταν αιχμάλωτος. Η ζώνη που ήταν προσεκτικά δεμένη γύρω από τη μέση του ήταν η συνηθισμένη ζώνη ασφαλείας, κι όταν τράβηξε την πόρπη, η ζώνη λύθηκε όπως γίνεται συνήθως, και τίποτα δεν τον κρατούσε στην πολυθρόνα εκτός από τον εαυτό του.

Ένα ρεύμα φρέσκου αέρα από τον ανεμιστήρα της οροφής. Μια ελαφριά ζέστη από τον ήλιο απ’ έξω. Χτες είχε μπουκώσει τον εαυτό του με χάπια και σήμερα καθόταν εδώ. Φορούσε το λευκό πουκάμισο και το φαρδύ παντελόνι του νοσοκομείου, καθόταν σε μια πολυθρόνα που προφανώς στοίχιζε όσο ένας ετήσιος μισθός. Αν τούτο εδώ είναι ο θάνατος, τότε ο θάνατος είχε αλλόκοτη αίσθηση του χιούμορ.

Είχε μείνει εμβρόντητος που καθόταν εδώ. Και με κάποιον τρόπο, τον εκνεύριζε αυτό. Είχε περάσει μεγάλο μέρος της ζωής του όντας συνεχώς έτοιμος, έτοιμος για τούτο ακριβώς ή για πολύ χειρότερα πράγματα.

Στο τέλος της δεκαετίας του 1980, όταν ο Βίλιαμ ήταν γύρω στα τριάντα και ο κόσμος αποτελούνταν από δύο υπερδυνάμεις, καθεμιά με το χρώμα της, τον είχαν παρακολουθήσει αυτοκίνητα πολλές φορές στους δρόμους της Στοκχόλμης. Είχε σταματήσει το αυτοκίνητό του και είχε περπατήσει κάνοντας πολύπλοκους

ελιγμούς μέσα από εμπορικά κέντρα και πολυκαταστήματα, όπως είχε σαφείς οδηγίες να κάνει, και κάθε φορά κατάφερνε να απαλλάγει από αυτούς που τον παρακολουθούσαν. Είχε πάρει ταξί για να επιστρέψει στο σπίτι του και μετά, έπειτα από πολλές μέρες, είχε αφήσει κάποιον από τους συναδέλφους να του φέρει το αυτοκίνητο, ακριβώς όπως επέβαλλε ο κανονισμός. Στο σπίτι του, στη βίλα όπου διέμενε, είχε εγκαταστήσει κάμερες και συστήματα συναγερμών, σχεδόν αόρατα και πολύ προηγμένα τεχνολογικά για την εποχή τους, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν άκουγε ανά τακτά χρονικά διαστήματα διάφορους ανεξήγητους ήχους στο τηλέφωνο ή δεν έβλεπε πως οι γείτονές του είχαν συχνές επισκέψεις από ανθρώπους που πουλούσαν έργα τέχνης, οι οποίοι μετά τις αποτυχημένες προσπάθειές τους να πουλήσουν τα έργα κάθονταν μέσα στα αυτοκίνητά τους που βρίσκονταν σταθμευμένα έτσι ώστε να επιτηρούν το σπίτι του Βίλιαμ. Με απλά λόγια, ο Βίλιαμ ήταν ένας πολύ ενδιαφέρων στόχος, κι αυτό δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια παράπλευρη συνέπεια λόγω της δουλειάς του.

Αλλά αυτό ίσχυε τότε. Τότε που ήταν ενεργός, νεαρός και πολλά υποσχόμενος –πέρασε γρήγορα αυτή η εποχή, όπως συνήθιζε να λέει ο ίδιος– κι εκείνο τον καιρό η γνώση του ήταν μοναδική και περιζήτητη. Σήμερα ήταν παροπλισμένος και εγκαταλειμμένος. Το μεγαλύτερο μέρος της δουλειάς του μπορούσε να αντικατασταθεί με μερικές κωδικοποιημένες γραμμές κι έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή των τετρακοσίων ευρώ από οποιοδήποτε πολυκατάστημα.

Απόδωξε αυτές τις σκέψεις. Δεν τον μετέθεσαν εξαιτίας της εξέλιξης ούτε εξωτερικές δυνάμεις αποτέλεσαν την αιτία να αποκλειστεί κάθε περίπτωση να τον κρατήσουν στην οργάνωση, και στο τέλος τού έδωσαν την ευκαιρία να αποτραβηχτεί, λίγο μετά τα πενήντα του. Αυτός έσκαψε τον δικό του λάκκο, πήδησε μέσα και συνέχισε να σκάβει. Το ήξερε – συνεχώς και με μιαν ανεξήγητη ευχαρίστηση έβλεπε όλα όσα είχε οικοδομήσει να θρυμματίζονται γύρω του.

Και τώρα καθόταν εδώ. Με μουδιασμένους μυς και στεγνή γλώσσα κι ένα κόψιμο σε κάθε καρπό. Μέσα σ' ένα υπερμοντέρ-

νο αεροσκάφος. Και απ' ό,τι μπορούσε να καταλάβει, τον είχε απαγάγει κάποια ξένη στρατιωτική δύναμη.

Δεν υπήρχε καμία λογική σε όλο τούτο εδώ.

Είχαν απαγάγει τον Βίλιαμ Σάντμπεργ.

Αλλά αυτό καθυστέρησε πολύ, τουλάχιστον δέκα χρόνια.

Ο νεαρός μαθητευόμενος που έκανε την πρακτική του στην εφημερίδα δεν ήταν προσηλωμένος στη δουλειά του, ακριβώς όπως κι όλοι οι άλλοι στην ομάδα σύνταξης εκείνο το πρωί.

Καθόταν μπροστά στη μεγάλη οθόνη κι ένιωθε τις κοιμισμένες σκέψεις του να μην επικεντρώνονται στο άρθρο που έγραφε, κι όπως συνήθιζε, δραπέτευσε στον σωρό των τηλεγραφημάτων, προσποιούνταν ότι εμβάθυνε και αποκόμιζε πληροφορίες, όταν το μόνο που τελικά έκανε ήταν να αποφεύγει για λίγο τη δουλειά χωρίς να γίνεται αντιληπτός.

Εστίασε το βλέμμα του όσο καλύτερα μπορούσε. Έβλεπε το ατέλειωτο ρεύμα των αντικειμενικών σχολίων των πρακτορείων ειδήσεων απ' όλο τον κόσμο. Σύντομα σχόλια στα αγγλικά για όλα αυτά τα ασήμαντα γεγονότα που δεν μπορούσαν να αποτελέσουν κάποια μεγάλη είδηση.

Ήταν φοβερά βαρετό. Αλλά ήταν λιγότερο βαρετό από το να προσπαθήσει για χιλιοστή μέρα στη σειρά να καταγράψει τα συμπεράσματα των ατέρμονων συζητήσεων για την αναδιαμόρφωση του Σλούσεν.* Αν και οχτώ από τα δέκα τηλεγραφήματα μπορούσαν να σβηστούν με ένα πάτημα του πλήκτρου *backspace*, είτε επειδή η είδηση ήταν μικρή ή ασήμαντη είτε επειδή από γεωγραφική άποψη δεν αφορούσε την εφημερίδα, θα μπορούσε να ισχυριστεί πως αυτό που έκανε ήταν μια σημαντική δουλειά. Αν κάποιος ρωτούσε τι έκανε, θα μπορούσε να του απαντήσει

* Το πορθμείο που χωρίζει από τη μια τον ποταμό Μέλαρεν και τη θάλασσα και από την άλλη την Γκάμλα Σταν και το Σεντερμάλμ. Συγχρόνως αποτελεί μεγάλο οδικό κόμβο προς τα νότια της Στοκχόλμης. (Σ.τ.Μ.)

ότι διαβάξει τα τηλεγραφήματα. Αυτό ακουγόταν πολύ καλύτερο από το ότι δεν είχε ξεμεθύσει ακόμη από το προηγούμενο βράδυ και δεν άντεχε να γράψει.

Τώρα καθόταν έχοντας μπροστά του στην οθόνη ακόμα μία αδιάφορη είδηση και με τον παράμεσο στο backspace. Ένας άστεγος άντρας είχε βρεθεί νεκρός σ' έναν παράδρομο στο Βερολίνο, και παρότι δε διατυπωνόταν καθαρά, ήταν προφανές ότι ο άντρας είχε πάρει υπερβολική δόση ή είχε πιει πολύ, τον πήρε ο ύπνος και πέθανε από την παγωνιά. Αυτή ήταν μια τοπική είδηση ή ούτε καν αυτό. Και μια από τις εκατοντάδες ειδήσεις που είχε διαβάσει δίχως να κάνει τίποτα γι' αυτό.

Αντιπάλεψε ένα χασμουρητό, αλλά νικήθηκε.

«Αργά χτες;»

Ήταν μια γυναικεία φωνή. Και βρισκόταν κοντά. Κι αυτός είχε ακόμη ανοιχτό το στόμα.

Γαμώτο.

Συνειδητά δεν είχε βγάλει το κασκέτο του όταν πήγε εκεί, αλλά όπως ήταν καλό να κρατάει μακριά από το πρόσωπό του τα βλέμματα των ανθρώπων, εξίσου αποτελεσματικό ήταν να μην μπορεί να δει τι συνέβαινε πάνω από την οθόνη, εκτός κι αν έγερνε ελαφρώς το κεφάλι του προς τα πίσω.

Και δεν το είχε κάνει. Και τώρα εκείνη στεκόταν εκεί. Πόση ώρα; Τουλάχιστον αρκετή για να τον δει να ανοίγει διάπλατα το στόμα του μπροστά σε όλη την ομάδα σύνταξης.

«Όχι. Αλλά... Πώς το λένε; Όχι», απάντησε, ενώ ταυτόχρονα έβγαλε το κασκέτο του, προσπαθώντας να το κάνει να φανεί σαν κάτι που, σε κάθε περίπτωση, είχε σκεφτεί να κάνει.

Η γυναίκα δεν είπε τίποτα. Και ο ίδιος ήξερε πως δε θα το έκανε, κι αυτό του προκάλεσε ακόμα μεγαλύτερη αβεβαιότητα, ακριβώς όπως ήξερε ότι θα γινόταν. Η Κριστίνα Σάντμπεργκ ήταν σίγουρα είκοσι χρόνια μεγαλύτερή του, αλλά ήταν ελκυστική με έναν σχεδόν ανεξήγητο τρόπο, όμορφη, φυσική, ανυπόφορα ευχάριστη. Όχι ανυπόφορη επειδή ο ευχάριστος τρόπος της ήταν προσποιητός ή ενοχλητικός, αλλά επειδή αυτός θα προτιμούσε να έχει εκείνη κάποιο κουσούρι που θα τον εμπόδιζε να ρίχνει

συνεχώς ματιές προς το μέρος της, να τα χάνει διαρκώς και να μην μπορεί να αρθρώσει μια σωστή πρόταση μόλις επιχειρούσε να της μιλήσει.

«Έχεις μήνυμα. Το έστειλα στο μέιλ σου», είπε και ήλπιζε πως ένα μικρό νεύμα του κεφαλιού θα συμπλήρωνε αυτό που δεν κατόρθωνε να εκφράσει με λέξεις.

Ένα από δικά του μη προσδιορισμένα καθήκοντα ήταν να παίρνει τα μηνύματα όταν η ίδια δεν ήταν διαθέσιμη, κι εκείνη συγκατένευε με ένα «Οκεί» ως απάντηση και μετά συνέχιζε να βαδίζει προς το γραφείο της, χαιρετώντας με σύντομες φράσεις τους συναδέλφους.

Αυτός έπιασε τον εαυτό του να σκέφτεται πως εκείνη έδειχνε πιο σκυθρωπή απ' ό,τι συνήθως. Αλλά απόδιωξε αυτήν τη σκέψη. Δεν τη γνώριζε και είχε αρκετή αυτογνωσία για να υποθέσει πως η δική του ζωή δε θα γινόταν ευκολότερη από μια χωρίς ανταπόκριση αγάπη προς μια κατά είκοσι χρόνια μεγαλύτερη, φοβερά πετυχημένη διευθύντρια σύνταξης.

Ξαναγύρισε στην οθόνη, στο κείμενο για τον νεκρό άστεγο στο Βερολίνο. Με ένα γρήγορο πάτημα του πλήκτρου έστειλε τις τρεις αράδες στον κάδο απορριμμάτων του υπολογιστή και ύστερα ο νεαρός άντρας άφησε τα μάτια του να πλανηθούν στην επόμενη αδιάφορη είδηση.

Η Κριστίνα έκλεισε την πόρτα του γραφείου της, κρέμασε το σουέτ πανωφόρι της στην κρεμάστρα δίπλα στον γυάλινο τοίχο και επέτρεψε στον εαυτό της να σφαλίσει για λίγο τα βλέφαρά της. Ίσως κάποιος την έβλεπε, αλλά κι αν γινόταν αυτό, ας την έβλεπαν, σκασίλα της. Σε μερικά λεπτά θα ήταν πάλι ως συνήθως, ετοιμολογη και γεμάτη πρωτοβουλίες, και στο τέλος της εργάσιμης μέρας κανένας δε θα θυμόταν τα κλειστά μάτια.

Ήταν ένα ζόρικο πρωινό. Και είχε προηγηθεί μια ζόρικη νύχτα. Είχε δει τον πρώην σύζυγό της να τον κουβαλούν και να εξαφανίζεται μέσα σ' ένα ασθενοφόρο. Ίσως θα ήταν πιο ανθρώπινο να μπει στο αυτοκίνητό της και να τον ακολουθήσει. Ίσως θα ήταν πιο ανθρώπινο να περάσει τις πρωινές ώρες κα-

θισμένη σ' ένα πλαστικό σκαμπό σε κάποιον διάδρομο περιμένοντάς τον να ξυπνήσει και μετά θα καθόταν σ' ένα άλλο πλαστικό σκαμπό δίπλα από το κρεβάτι του συζητώντας και αναμασώντας τα ίδια και τα ίδια και ρωτώντας γιατί.

Αλλά η Κριστίνα είχε υπάρξει ανθρώπινη εδώ και πολύ καιρό. Είχε υπάρξει ανθρώπινη έως το σημείο όπου δεν άντεχε άλλο και κατόπιν ήταν ακόμα λίγο πιο ανθρώπινη και ύστερα αυτό ήταν αρκετό. Ο Βίλιαμ ήταν σαν ένα αυτοκίνητο που έπρεπε να έχει ξεφορτωθεί εδώ και καιρό –αυτές ήταν δικές του λέξεις– ένα αυτοκίνητο για το οποίο κάποιος διαθέτει χρήματα και το φροντίζει, αλλά αυτό έχει ξεπεράσει όλα τα όρια και συνεχίζει να παρουσιάζει τρεις νέες βλάβες για κάθε δύο που θεωρητικά έχουν επιδιορθωθεί προηγουμένως. Αυτός είχε χάσει την πίστη ή τη διάθεσή του ή, τέλος πάντων, ό,τι είναι αυτό που ωθεί τον κόσμο να κάνει πράγματα με τη ζωή του, και σ' αυτή την πτώση σχεδόν είχε τραβήξει μαζί του και την Κριστίνα, ώσπου η ίδια δεν άντεξε άλλο κι έφυγε από το διαμέρισμα πριν από δύο χρόνια.

Δεν είχε ξαναγυρίσει εκεί πριν από σήμερα. Αυτός φυσικά συνέχισε να τηλεφωνεί. Βεβαίως και την έφθειρε κάθε φορά που απαντούσε, αλλά κατάφερε να τον κρατάει σε απόσταση και λίγο λίγο είχε ξαναβρεί τον εαυτό της. Όχι πως η λύπη είχε εξαφανιστεί, αλλά είχε βρει κι εκείνη τη θέση της μαζί με όλα τα άλλα πράγματα.

Έτσι ήθελε να το κρατήσει. Δεν είχε περιθώρια να τον αφήσει να τη σύρει και πάλι μαζί του στη μαυρίλα, και αντί να περάσει τη μέρα της στο νοσοκομείο, τηλεφώνησε στην εφημερίδα και τους είπε ότι δε θα πήγαινε πριν από το μεσημέρι.

Έμεινε στην πόλη σχεδόν τέσσερις ώρες. Προσπάθησε να κατεβάσει στροφές με τον ίδιο τρόπο όπως συνήθως: έκλεισε το κινητό της, πήγε στο μεγάλο βιβλιοπωλείο επί της οδού Μέστερ Σαμουελσγκάταν, επέλεξε μια στοίβα με εφημερίδες και περιοδικά στο τμήμα με τα ξένα έντυπα, αν και τα περισσότερα από αυτά υπήρχαν στη σύνταξη της εφημερίδας. Μετά πήγε στο *Grand Hotel* και παρήγγειλε ένα απίστευτα ακριβό πρωινό, παρόλο που είχε φάει, και κάθισε εκεί ώσπου όλα τα μεγάλα γεγονότα του

κόσμου είχαν κάνει τα δικά της προβλήματα να φαίνονται σαν μικρά, ασήμαντα ψιλοπράγματα. Όταν τέλειωσε το διάβασμα, βγήκε στην παγωνιά του Νοέμβρη και προχώρησε μέσα από την κεντρική Στοκχόλμη έως τη διεύθυνση της εφημερίδας στο Κουν-γσχόλμεν.

Η τιμωρία θα ερχόταν τώρα, το ήξερε. Χίλιες ερωτήσεις από τους συναδέλφους, τηλεφωνήματα που έπρεπε να έχει κάνει, κείμενα που έπρεπε ήδη να είναι γραμμένα. Αλλά τώρα ήταν έτοιμη να τα αντιμετωπίσει όλα.

Έβαλε σε λειτουργία το κινητό της. Ξεκίνησε να διατρέχει τα ηλεκτρονικά μηνύματά της ενώ το τηλέφωνο άρχισε να ψάχνει για την πλησιέστερη κεραία και στο τέλος συνδέθηκε με το δίκτυο κι έστειλε μήνυμα στους διάφορους διακομιστές ότι ήταν και πάλι διαθέσιμη.

Για την Κριστίνα το μήνυμα ήρθε σαν χτύπημα σε πολλές μεριές στο πρόσωπο.

Ακριβώς τη στιγμή που κουδούνισε το τηλέφωνο για να την ενημερώσει πως είχε τριάντα αναπάντητες κλήσεις, είδε τα τέσσερα ηλεκτρονικά μηνύματα από τον νεαρό μαθητευόμενο, που την πληροφορούσε ότι τη ζητούσαν από το νοσοκομείο και την παρακαλούσαν να επικοινωνήσει αμέσως μαζί τους.

Σε περίπτωση που οι συνάδελφοί της είχαν ξεχάσει πως η Κριστίνα Σάντμπεργ είχε αρχίσει την εργάσιμη μέρα της σφαλίζοντας τα μάτια της, κανένας δε θα ξεχνούσε πως αυτή τέλειωσε έπειτα από τέσσερα λεπτά. Διέσχισε τρέχοντας τον διάδρομο με την ψυχή στο στόμα και το κινητό στο χέρι της.

Ο Βίλιαμ έμεινε ακίνητος στο κάθισμα του αεροπλάνου τουλάχιστον δέκα λεπτά προτού κινηθεί πρώτη φορά. Αφουγκράστηκε για ήχους, συνομιλίες, για το παραμικρό σημάδι που θα τον βοηθούσε να καταλάβει πού βρισκόταν και μαζί με ποιους.

Αλλά τίποτα δεν του έδωσε κάποια ένδειξη.

Το μόνο που άκουγε ήταν ο ήχος από τους κινητήρες του αεροπλάνου, μεμονωμένες διαμαρτυρίες από την άτρακτο όταν έπε-

φτε σε κάποιο κενό αέρα, αλλά καθόλου φωνές, καθόλου βήματα, τίποτα που να μαρτυρούσε ότι κάποιος άλλος εκτός από τον ίδιο βρισκόταν στο αεροπλάνο. Κάτι που μάλλον και ίσχυε.

Του ήρθε ξαφνικά, πεινούσε. Προσπάθησε να θυμηθεί πότε ήταν η τελευταία φορά που έφαγε, αλλά μάταια. Κατ' αρχάς δεν ήξερε πόση ώρα είχε μείνει αναίσθητος. Κατόπιν στο νοσοκομείο τού είχαν χορηγήσει ορό, κάτι το οποίο προφανώς σήμαινε πως η αίσθηση της πείνας τού ήρθε αργότερα απ' ό,τι έπρεπε.

Ήταν κρίμα. Δεν είχε την παραμικρή ιδέα τι ώρα ήταν, κι αν το ήξερε, πιθανώς να μπορούσε να υπολογίσει πού βρισκόταν και πού σκέφτονταν αυτοί να τον πάνε.

Αυτοί. Ποιοι να ήταν τώρα αυτοί;

Κοίταξε προς τα πάνω. Προς στιγμὴν σκέφτηκε να πατήσει το κουμπί με την ανάγλυφη αεροσυνοδό, αλλά αποφάσισε ότι θα ήταν χαζή ιδέα, οπότε δεν το έκανε. Αντί γι' αυτό, σηκώθηκε –στεκόταν με ελαφρώς γειρωτή τη ράχη του, αν και η καμπίνα ήταν αρκετά ψηλή ώστε να μπορεί να σταθεί εντελώς όρθιος και να έχει καμιά δεκαριά εκατοστά περιθώριο έως την οροφή– και σέρνοντας τα πόδια του δυο βήματα, έφτασε στην πόρτα.

Δίστασε. Ζύγισε τις πιθανότητες.

Αν και η καλή ηχομόνωση περιόριζε σε μεγάλο βαθμό τον θόρυβο των κινητήρων σε σύγκριση με οποιοδήποτε άλλο επιβατηγό αεροσκάφος, αυτός θα ήταν σίγουρα αρκετός ώστε να καλύψει τις κινήσεις του. Αν κάποιος περίμενε έξω από την πόρτα, δε θα είχε την παραμικρή δυνατότητα να ακούσει πως είχε σηκωθεί και την είχε πλησιάσει. Θεωρητικά, είχε την ευχέρεια να βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση και να τον αιφνιδιάσει απλώς ανοίγοντας την πόρτα και βγαίνοντας έξω.

Πρακτικά, όμως, ο αιφνιδιασμός θα έπαιρνε αμέσως τέλος πριν καν προλάβει να τον εκμεταλλευτεί. Ήταν ακόμα εκτός ισορροπίας απ' όλες τις χημικές ουσίες που του είχαν δώσει το τελευταίο εικοσιτετράωρο και απείχε πολύ από τη φυσική κατάσταση που είχε πριν από καιρό. Αυτό που τότε θα μπορούσε να πετύχει δίχως αμφιβολία, θα ήταν εντελώς άνευ ουσίας να το προσπαθήσει σήμερα.

Αλλά δεν μπορούσε απλώς να στέκεται εδώ.

Αποφάσισε να βγει έξω. Ό,τι και να τον περίμενε.

Έπιασε το στρογγυλό πόμολο της πόρτας. Το κρύο μέταλλο στο χέρι του.

Το έστριψε. Προσεκτικά. Κανένα εμπόδιο. Έπειτα από μισή στροφή ακούστηκε ο ήχος της κλειδαριάς, και η πόρτα άνοιξε αργά.

Αντίθετα απ' ό,τι νόμιζε, δε βρισκόταν κανένας έξω από την πόρτα. Κανένα όπλο, κανένα δυσανεκτικό πρόσωπο, κανένας που να του πει να μείνει εκεί μέσα ώσπου να του μιλήσουν. Έκανε ένα βήμα προς τα έξω, σταμάτησε, κοίταξε τριγύρω. Έξω από την καμπίνα του συνέχιζε ένας στενός διάδρομος στα πλάγια του αεροπλάνου, με παρόμοια οβάλ παράθυρα όπως και στον χώρο όπου είχε ξυπνήσει. Στο πάτωμα υπήρχε ένα παχύ χαλί που προφανώς είχε κοστίσει ολόκληρη περιουσία, τα τοιχώματα ήταν μαλακά και από δύσπλεκτο τεχνητό δέρμα, και προς το μπροστινό μέρος άνοιγε ο διάδρομος, μόνο μερικά μέτρα πιο πέρα, σε μια συνηθισμένη καμπίνα αεροπλάνου με τουλάχιστον είκοσι πολυθρόνες κατά μήκος του διαδρόμου, εξίσου πολυτελείς όπως αυτή όπου καθόταν όταν ξύπνησε, αλλά τοποθετημένες σε ζευγάρια.

Αν ο Βίλιαμ ανέμενε κάποια ιδιαίτερη αντίδραση από την είσοδό του, το μόνο που μπορούσε να κάνει είναι να παραδεχτεί πως είχε κάνει λάθος.

Στο μπροστινό μέρος, μπροστά από την κλειστή πόρτα του πιλοτηρίου, κάθονταν δύο άντρες. Ο ένας ήταν με την πλάτη προς το μέρος του, και ούτε καν στράφηκε, και ο άλλος, ο οποίος καθόταν απέναντι, ύψωσε απλώς το κεφάλι του, τον κοίταξε, διαπίστωσε πως ο Βίλιαμ βρισκόταν εκεί, κι αυτό του ήταν αρκετό.

Ο Βίλιαμ τον αναγνώρισε αμέσως. Κουστούμι, κοντοκουρεμένος, στρατιωτική σοβαρότητα στα αγορίστικα χαρακτηριστικά του. Αυτός ήταν ο ένας από τους δύο που περίμεναν έξω από τον θάλαμο του νοσοκομείου, ήταν αυτός που κρατούσε τον ακριβό κονδυλοφόρο με το μελάνι, αυτόν που έχωσε στον λαιμό του Βίλιαμ με μια ξεκάθαρα μηχανική κίνηση, και μόνο τότε είχε καταλάβει ο Βίλιαμ ότι δεν ήταν ένας συνηθισμένος κονδυλοφόρος.

Αυτή ήταν και η τελευταία εικόνα που είχε προτού ξυπνήσει εκεί όπου βρισκόταν τώρα.

Ο άνθρωπος που του είχε κάνει την ένεση έκλεισε το μάτι του στον Βίλιαμ σαν σημάδι αναγνώρισης, ένα βουβό μήνυμα ότι τον είχε δει, και μετά έστριψε το κοντοκουρεμένο κεφάλι του προς τη δεξιά πλευρά του Βίλιαμ. Κι έτσι, συμπληρώθηκε η τριάδα των αντρών. Πίσω από τη γωνία του τοιχώματος στον χώρο όπου ξύπνησε ο Βίλιαμ καθόταν ο ίδιος νεαρός που είχε μιλήσει μαζί του στο νοσοκομείο. Άφησε την εφημερίδα που διάβαζε –γερμανόφωνη, πρόλαβε να διαπιστώσει ο Βίλιαμ πριν αυτή προσγειωθεί στο κάθισμα μπροστά στον νεαρό– και σηκώθηκε όρθιος. Όχι απειλητικά, αλλά ούτε και φιλικά. Ένα χαμόγελο που ήταν, όμως, περισσότερο μηχανικό παρά κάτι που εκδήλωνε ανθρώπινο συναίσθημα.

«Ξύπνιος;» ρώτησε.

Ο Βίλιαμ αρκέστηκε σε μια στεγνή ματιά, σαν να δήλωνε πως η απάντηση μιλούσε από μόνη της. Αφού δεν μπορούσε να τους αντιμετωπίσει με φυσική δύναμη, θα προσπαθούσε να τους αντιμετωπίσει με σαρκασμό.

Αυτός πήγε και στάθηκε στη μέση του διαδρόμου μπροστά από τον Βίλιαμ, με το καλογυμνασμένο σώμα του γερμένο λίγο μπροστά –ήταν τουλάχιστον δύο μέτρα ψηλός, με έναν εκπληκτικό ταυρίσιο σβέρκο να προβάλλει από το κατ' ανάγκη ξεκούμπωτο πουκάμισό του– και ο Βίλιαμ στεκόταν ακίνητος, περιμένοντας αυτό που θα ακολουθούσε. Ήταν έτοιμος για δύο εκδοχές. Ή ότι θα τον προσκαλούσαν να καθίσει μαζί με τους άλλους ή ότι θα τον διέταζαν να επιστρέψει στο δωμάτιο και να καθίσει αμίλητος στη θέση του.

Τίποτε από αυτά δε συνέβη.

«Υπάρχουν διάφορα είδη ατομικής υγιεινής στο ντουλάπι του δωματίου σου», είπε ο σβέρκος. «Αν θες να φρεσκαριστείς».

«Να φρεσκαριστώ για ποιον λόγο;»

Αυτός απέφυγε την ερώτηση σαν να μην την είχε ακούσει.

«Το μπάνιο είναι στο πίσω μέρος».

Έως εδώ. Ο Βίλιαμ έγνεψε «ευχαριστώ». Η κατάσταση ήταν ακόμα μη εχθρική, αλλά ασφαλώς όχι φιλική. Απλώς έτσι ήταν.

«Υποθέτω πως αν ρωτήσω πού πηγαίνουμε, δεν πρόκειται να απαντήσεις... Σωστά;» είπε.

«Λυπάμαι».

«Ναι, το φαντάζομαι... Ίσως θα έπρεπε να συμβουλευτείς κάποιον ανώτερό σου».

Το είπε αυτό με ένα ψυχρό χαμόγελο, αλλά ο άντρας δεν έδειξε κανένα σημάδι ότι τον ενδιέφερε. Ή ότι θύμωσε. Ή ότι λυπήθηκε, αν κι έτσι είχε δηλώσει. Η ματιά του ήταν σταθερή, απαιτητική και αρκετά πληκτική.

«Εκεί πίσω;» ρώτησε ο Βίλιαμ, δίχως τελικά να αναρωτιέται. Και ο ταυρίσιος σβέροκος έγνεψε καταφατικά ως απάντηση.

Είχε πάρει λιγότερο από μισή ώρα στην Κριστίνα Σάντμπεργκ να επιστρέψει από το Κουνγσχόλμεν στην οδό Καπτενσγκάταν, παρόλο που η απογευματινή κυκλοφορία ήταν στο φόρτε της. Είχε πείσει τον κακόμοιρο τον ταξιτζή να περάσει με κόκκινο δύο φορές, μία φορά είχε καβαλήσει ένα πεζοδρόμιο με δική του πρωτοβουλία, και τώρα εκείνη στεκόταν έξω από την πόρτα του παλιού διαμερίσματός της δεύτερη φορά την ίδια μέρα.

Κρατούσε το κινητό στο χέρι της. Ήταν ακόμα ζεστό από την πίεση στο αυτί της σε όλη τη διαδρομή έως εκεί, τότε τότε στρίγκλιζε, πού και πού συζητούσε σαν να μιλούσε σε παιδιά και η ίδια ήταν γονιός με πολύ μεγάλη υπομονή.

«Πώς στον διάολο γίνεται να χάσετε έναν άνθρωπο;» είπε κάποια φορά και είχε δει το βλέμμα του ταξιτζή στον καθρέφτη. «Χάνει κανείς αντικείμενα. Πληροφορίες! Πιθανώς κάποιο παιδί. Αλλά κανένας δε χάνει έναν ασθενή που είχε μόλις προσπαθήσει να αυτοκτονήσει!»

Αλλά αυτό είχαν κάνει.

Είχαν ψάξει όλο το νοσοκομείο, είχαν μαζέψει όλο το προσωπικό, είχαν ρωτήσει μάρτυρες, αλλά κανένας δεν είχε την παραμικρή ιδέα πώς, γιατί ή τότε ο Βίλιαμ Σάντμπεργκ είχε εξαφανιστεί από το Νοσοκομείο Καρολίνσκα. Κοιτούσαν τα βίντεο από τις λιγοστές κάμερες ασφαλείας που είχε δοθεί άδεια στο νοσο-

κομείο να εγκαταστήσει, κι έως αυτήν τη στιγμή η μνήμη των συσκευών λήψης εικόνας ήταν το ίδιο απαλλαγμένη από την παρουσία του Βίλιαμ όπως και η πραγματικότητα.

Η Κριστίνα ήταν κατακόκκινη όταν έκλεισε το τηλέφωνο και για μία και μοναδική φορά δεν εξαρτιόταν αυτό από τις μπαταρίες. Η Κριστίνα ήταν εξαγριωμένη. Ο κόσμος ήταν γεμάτος ηλίθιους. Ο ταξιτζής που τη μετέφερε ήταν ένας από αυτούς, αλλά στρογγυλοποίησε προς τα πάνω το ποσό που του έδωσε –κάτι έπρεπε να κερδίσει κανείς ρισκάροντας το δίπλωμά του, σκέφτηκε– και ύστερα έτρεξε στις σκάλες, όντας σίγουρη πως είχε προσπαθήσει και πάλι. Και ήταν εξίσου σίγουρη πως αυτήν τη φορά αυτός τα είχε καταφέρει.

Το πρώτο που παρατήρησε όταν μπήκε μέσα σ' αυτό που κάποτε ήταν το διαμέρισμά της ήταν τα χαρακτηριστικά του μεσόκοπου αστυνομικού που την οδήγησε στο εσωτερικό του διαμερίσματος. Είχε τρίχες στο πρόσωπο και φαινόταν σαν να μην μπορούσαν να αποφασίσουν αν θα γίνονταν γένια ή αν επρόκειτο απλώς για ένα κακό ξύρισμα, και μέσα σε όλες τις τρίχες άνοιγε ένα στόμα σαν να έψαχνε για οξυγόνο ή για λέξεις ή και για τα δύο. Αλλά ενώ το στόμα περιμένε για να βρει κάτι να πει, μιλούσαν ήδη τα μάτια του. «Λυπόμαστε πολύ», είπαν. «Αλλά έχουμε κακά μαντάτα».

«Είναι νεκρός;» ρώτησε η Κριστίνα.

Της ήρθε τόσο απότομα, που ξάφνιασε και τον εαυτό της. Θα ήταν πιο λογικό να ρωτήσει: «Πώς είναι;» Ή, τουλάχιστον: «Είναι ζωντανός;» Αλλά βαθιά μέσα της ήταν ήδη τόσο σίγουρη, που δεν έβλεπε κάποια άλλη πιθανότητα.

Ακόμα περισσότερο την ξάφνιασε όταν, επιτέλους, μίλησε ο αστυνομικός, ο οποίος είπε:

«Δεν ξέρουμε».

«Δεν ξέρετε;» ρώτησε εκείνη.

Καμία απάντηση. Μετά:

«Είναι εδώ;»

Ούτε και σ' αυτή την ερώτηση απάντησε ο αστυνομικός. Αντί γι' αυτό, ζύγιασε προς στιγμήν το βάρος στα πόδια του. Πίσω του

εκείνη είδε τους συναδέλφους του να κινούνται μέσα στο διαμέρισμα και μερικά φλας από κάποιο δωμάτιο το οποίο η ίδια δεν μπορούσε να δει.

Αυτός δίστασε. Η επόμενη ερώτησή του ήταν άβολη, αλλά ήταν υποχρεωμένος να ρωτήσει.

«Είχατε προστριβές στη σχέση σας;»

«Είχαμε χωρίσει εδώ και δύο χρόνια. Νομίζω πως αυτό θεωρείται κάτι σαν σκοτούρα...»

Το στόμα ανάμεσα στα γένια δεν ήξερε αν έπρεπε να χαμογελάσει για το ειρωνικό σχόλιο ή να εκφράσει τη λύπη του για την κατάσταση, οπότε έκανε αυτό που έκρινε καλύτερο: άνοιξε για να πάρει πάλι αέρα.

«Πού είναι;» ξαναρώτησε εκείνη.

Αυτός έκανε ένα βήμα στο πλάι. Έκανε ένα νεύμα με το κεφάλι προς το εσωτερικό του διαμερίσματος.

«Νομίζουμε πως επέλεξε να φύγει από δω».

Της πήρε ένα δυο δευτερόλεπτα για να καταλάβει τι της είπε. Να φύγει;

Εκείνη πήγε με γρήγορα βήματα προς το μέρος που της είχε δείξει: βάδισε στον μακρύ διάδρομο, προσπέρασε το σαλόνι, τη βιβλιοθήκη, ακριβώς την ίδια διαδρομή που είχε κάνει αμέτρητες φορές στην προηγούμενη φάση της ζωής της μόνο με τη ρόμπα του μπάνιου ή την πετσέτα ή καμιά φορά χωρίς καν αυτήν. Ευτυχισμένη που αγνοούσε ότι σήμερα θα έκανε την ίδια διαδρομή για να εξηγήσει στους αστυνομικούς που βρίσκονταν στο γραφείο του Βίλιαμ πως ένας άντρας ο οποίος δεν ήθελε να ζήσει δεν αρκείται στο «να φύγει».

Αλλά όταν μπήκε στο δωμάτιο, σταμάτησε απότομα.

Το βλέμμα της διασταυρώθηκε με κείνο των δύο αστυνομικών –ίσως ήταν ειδικοί, δεν ήξερε– που στέκονταν δίπλα στο γραφείο. Κοίταξε γύρω της. Δεν είχε ξαναμπεί εκεί μέσα από τον καιρό που πήραν διαζύγιο, αλλά όπως και οι αστυνομικοί, ήξερε ότι κάτι έλειπε. Ή, πιο σωστά: έλειπαν τα πάντα.

Κατά μήκος του δεξιού τοίχου υπήρχε ένα μακρύ τραπέζι, τοποθετημένο μπροστά στα μεγάλα παράθυρα με θέα προς τις στέ-

γες του Εστερμάλμ, τις καμινάδες, τις τζαμαρίες και τις ταράτσες στις οροφές με έπιπλα που κόστιζαν τρεις φορές περισσότερο απ' όσο άξιζαν. Δεξιά από το γραφείο βρισκόταν ένα βαθύ ντουλάπι και μέσα σ' αυτό μια θήκη για σκληρούς δίσκους και υπολογιστές, συνδεδεμένα όλα με καλώδια σ' έναν κεντρικό κόμβο στη μέση.

Ή, πιο σωστά: αυτά έπρεπε να υπάρχουν μέσα στο ντουλάπι.

Τώρα ήταν ανοιχτό, εντελώς άδειο, ακριβώς όπως και το γραφείο. Ανοιχτόχρωμα σημάδια από τα ποδαράκια των δύο μεγάλων μόνιτορ έδειχναν πού βρίσκονταν αυτά έως πριν από λίγο, στις δύο πλευρές δίπλα από τα παράθυρα υπήρχαν ράφια όπου έβαζε τα ντοσιέ και τα χοντρά βιβλία με στατιστικές και κώδικες και το χάος κι άλλα πράγματα, για τα οποία είχε σταματήσει να τον ρωτάει πριν από χρόνια. Τώρα όλα τα ράφια ήταν άδεια. Είχαν εξαφανιστεί τα πάντα.

Κούνησε το κεφάλι της. Μια αποφασιστική κίνηση. Ένα μεγάλο όχι.

Οι αστυνομικοί την κοιτούσαν, περίμεναν να εξηγήσει τι εννοούσε.

«Διάρρηξη», είπε.

Οι δύο ειδικοί δεν είπαν τίποτε, αλλά αλληλοκοιτάζονταν σαν να ήξεραν περισσότερα απ' ό,τι εκείνη.

«Δεν έχει φύγει...» συμπλήρωσε. Υπήρχε μια χροιά απόγνωσης στη φωνή της, το άκουσε και η ίδια. Περίμενε μια στιγμή για να υπογραμμίσει πόσο ακατανόητο ήταν που δεν είχαν καταλήξει κι αυτοί στο ίδιο συμπέρασμα. «Δεν έχει πουθενά να πάει, δεν υπάρχει τίποτα που να τον οδηγεί προς κάποια κατεύθυνση. Μιλούσα μαζί του όλη τη νύχτα χτες! Γιατί ένας τέτοιος άνθρωπος να φύγει;»

Αυτοί δεν έλεγαν τίποτα. Απλώς την κοιτούσαν με μια έκφραση λύπης προτού στρέψουν τη ματιά τους σε κάτι πίσω από την πλάτη της. Ήταν ο αστυνομικός με τις τρίχες στο πρόσωπο. Ούτε καν τον είχε ακούσει να έρχεται, και τώρα αυτός στεκόταν εκεί και κουνούσε το στόμα σαν ξεβρασμένο ψάρι, ενώ όλοι περίμεναν να πει κάτι.

«Δεν ξέρουμε *γιατί*», είπε αυτός, και το γεγονός ήταν αδιαμφισβήτητο. Ολοκλήρωσε με ένα νεύμα που σήμαινε «έλα».

Τον άφησε να την οδηγήσει μέσα από το διαμέρισμα που γνώριζε καλύτερα από αυτόν έως εκεί όπου βρισκόταν το υπνοδωμάτιό τους. Όλα ήταν τα ίδια, οι μυρωδιές από τους τοίχους, το πάτωμα και το υλικό, και πριν προλάβει να αντισταθεί, την κατέκλυσαν οι αναμνήσεις που ούτε καν ήξερε πως είχε. Όταν είχαν πουλήσει τη βίλα. Όταν είχαν μετακομίσει στην πόλη, μιας και μόνο εκεί επιθυμούσαν να μείνουν. Όταν, επιτέλους, θα ζούσαν τη ζωή τους όπως εκείνοι ήθελαν, μόνο οι δυο τους.

Αν ήξεραν μόνο...

Το κρεβάτι ήταν στρωμένο και το δωμάτιο καθαρό. Ο αστυνομικός μπήκε μέσα κι έριξε μια ματιά πίσω του για να διαπιστώσει αν εκείνη τον ακολουθούσε. Ο ίδιος πήγε και στάθηκε μπροστά σ' αυτό που ήταν η γκαρνταρόμπα τους. Τράβηξε τις μεγάλες συρόμενες πόρτες και την κοίταξε με μια ματιά που θαρρείς και σήμαινε τα πάντα.

Κι αυτό έκανε.

Η γκαρνταρόμπα ήταν άδεια.

Όλα τα σακάκια και τα κουστούμια που είχε ο Βίλιαμ, όλα τα καλοσιδερωμένα πουκάμισα, τα πάντα έλειπαν. Τα ράφια με τα εσώρουχα, τα ράφια με τα παπούτσια. Ασφαλώς και φαινόταν πως αυτοί είχαν δίκιο. Απλώς, μόνο εκείνη ήξερε πως αυτό δεν ίσχυε.

«Λιγότερο από ένα εικοσιτετράωρο νωρίτερα ο πρώην σύζυγός μου προσπάθησε να αυτοκτονήσει», είπε. «Και τώρα εσείς εννοείτε στα σοβαρά ότι πήρε τα πράγματά του κι έφυγε από δω;»

«Σύμφωνα με τον γείτονα που μένει απέναντι, ήρθαν εδώ δύο άντρες της εταιρείας μεταφορών Stockholms Stadsbud και μετέφεραν κιβώτια κατά τις δώδεκα το μεσημέρι».

«Από τη Stockholms Stadsbud ή με φόρμες που είχαν πάνω τους το λογότυπο Stockholms Stadsbud;»

«Τι εννοείς;»

Εκείνη άφησε την ερώτηση να μετεωρίζεται αναπάντητη. Αν δεν έλεγε κάτι, αυτός θα έψαχνε μόνος του για την απάντηση, και

είναι πάντα καλύτερο να αναγκάζεις τον κόσμο να σκέφτεται μόνος του απ' ό,τι να του σερβίρεις έτοιμες λύσεις. Ιδιαίτερα αν στην πραγματικότητα δεν έχεις καμία.

Τον άφησε να στέκεται εκεί στη σιωπή. Στράφηκε και βγήκε από το δωμάτιο.

Έκανε έναν γύρο σε όλο το διαμέρισμα. Κουζίνα, τραπεζαρία, ξενώνας –το σκατοδωμάτιο, που το προσπέρασε συνειδητά δίχως να σκεφτεί– και συνέχισε στο σαλόνι. Το διαμέρισμα ήταν περιποιημένο, σχεδόν σχολαστικά, ακόμα με τη σφραγίδα του ακριβού γούστου που είχαν αναπτύξει οι δυο τους. Αυτός δεν είχε αλλάξει και πολλά από τότε που η ίδια είχε φύγει, κι αν δεν τον ήξερε τόσο καλά, θα είχε εκπλαγεί που είχε καταφέρει να κρατήσει το διαμέρισμα σ' αυτή την κατάσταση χωρίς να το αφήσει να βουλιάζει κι αυτό μαζί του.

Αλλά ήξερε πως αυτός ήταν έτσι όπως ήταν. Τάξη μέσα στο χάος. Αταξία και λογική. Ήταν ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούσε να ζήσει, κι αν όλα γκρεμίζονταν γύρω του, αυτό θα αναζητούσε. Δεν παύει κανείς να είναι σχολαστικός όταν όλα τριγύρω ραγίζουν. Το αντίθετο.

Στο τέλος γύρισε και πάλι στο γραφείο. Οι δύο ειδικοί είχαν πάει μαζί με το πρόσωπο με τις τριχες σε κάποιο άλλο μέρος του διαμερίσματος, και τώρα η ίδια στεκόταν εκεί μόνη, έβλεπε όλα τα πράγματα που δεν υπήρχαν πλέον εκεί.

Τους υπολογιστές.

Τα βιβλία.

Το ακριβό μαύρο σημειωματάριο που αυτός αγαπούσε και μισούσε και το οποίο ποτέ δεν είχε καταφέρει να χρησιμοποιήσει, κατ' αρχάς επειδή αυτό αντιπροσώπευε μια όμορφη ανάμνηση και ύστερα για τον ίδιο ακριβώς λόγο, αλλά για άλλη, εντελώς διαφορετική αιτία.

Σαν να ήταν λάθος του σημειωματάριου που υπήρχαν οι αναμνήσεις. Σαν να ήθελε αυτός να διατηρήσει τις καλές στιγμές κρατώντας το αχρησιμοποίητο. Σαν όλα αυτά που είχαν γίνει αργότερα να μην είχαν συμβεί ποτέ αν δεν άγγιζε τις αναμνήσεις.

Αναγκάστηκε να κουνήσει το κεφάλι της, κυριολεκτικά, και

φυσικά άφησε τη ματιά της να πλανηθεί έξω από το παράθυρο, για να αποφύγει τις σκέψεις της.

Υπήρχαν πίσω από τη γωνία, και ήξερε πως έτσι ήταν.

Όλα τα συναισθήματα και οι σκέψεις και η παράλυση που έρχεται όταν τα αφήνει κανείς να κάνουν την εμφάνισή τους. Όπως είχε κάνει αυτός. Κι εκείνη είχε μάθει να αποφεύγει.

Επικεντρώθηκε στην κατάσταση.

Εντελώς απίθανο, στ' αλήθεια.

Εντελώς απίθανο να έχει φύγει.

Τον ήξερε καλά. Ήξερε πως αυτός δεν είχε πουθενά να πάει και επιπλέον ότι δεν είχε τον παραμικρό λόγο να αφήσει το μόνο μέρος όπου ένιωθε ασφαλής. Και οι υπολογιστές; Γιατί να τους πάρει μαζί του; Ήταν σε λειτουργία όταν συνέβησαν όλα αυτά;

Υπήρχε κάτι που δεν κολλούσε με τίποτα.

Εκείνη το είχε αισθανθεί ήδη από την πρώτη φορά που μπήκε στο γραφείο του.

Κάτι έλειπε.

Αλλά δεν μπορούσε να αντιληφθεί τι ήταν αυτό. Στάθηκε αρκετή ώρα και προσπαθούσε να καταλάβει αν ήταν απλώς μια φυσική συνέπεια του ότι ίσως αυτός δεν έμενε στο διαμέρισμα τον τελευταίο καιρό ή αν το υποσυνείδητό της είχε πράγματι ανακαλύψει κάτι που ακόμα δεν είχε κατανοήσει.

Έκλεισε τα μάτια της και προσπάθησε να φανταστεί το δωμάτιο όπως ήταν τότε. Τα παραγεμισμένα, αλλά σχολαστικά τακτοποιημένα ράφια. Τα ντοσιέ, τα χαρτιά, τα μολύβια που αυτός αγαπούσε –ήταν ο μόνος άνθρωπος που ήξερε ο οποίος μπορούσε να ξοδέψει ώρες μπροστά στα ράφια με τα διάφορα μολύβια και σιλό από το ένα κατάστημα στο άλλο– όλα πάντα τοποθετημένα σε ευθεία γραμμή και επιμελώς ταξινομημένα. Και τώρα όλα αυτά είχαν εξαφανιστεί. Τα πάντα. Τι άλλο; Τι έπρεπε να υπάρχει εκεί που η ίδια δεν μπορούσε να θυμηθεί;

Πήγε κοντά στο γραφείο. Γύρισε. Κοίταξε το δωμάτιο από αυτή την πλευρά.

Και τότε σταμάτησε.

Ακριβώς.

Δεν έλειπε κάτι.

Υπήρχε κάτι που έπρεπε να λείπει.

Τα είδη ατομικής υγιεινής στη μικρή γκαρνταρόμπα ξάφνιασαν τον Βίλιαμ τόσο, που ποτέ δεν πίστεψε ότι θα μπορούσαν να το κάνουν είδη ατομικής υγιεινής.

Όχι πως ήταν ιδιαίτερα και εξεζητημένα. Αλλά επειδή ήταν τα δικά του.

Το νεσεσέρ ήταν η μικρή μαύρη νάιλον τσάντα που είχε πάντα μαζί του στα ταξίδια του, τουλάχιστον παλιότερα, όταν ταξίδευε, κι όλα τα αντικείμενα που υπήρχαν μέσα ήταν από το δικό του μπάνιο, από τα ξυραφάκια ξυρίσματος και την οδοντόβουρτσα έως και την άφτερ σείβ κολόνια.

Εκτός αυτού, σε μια ελαφριά κρεμάστρα κρεμόταν ένα από τα σακάκια του πάνω σ' ένα από τα πουκάμισά του και ακριβώς από κάτω ένα από τα δικά του τζιν. Στο πάτωμα υπήρχαν τα καφέ του παπούτσια –όχι αυτά που ο ίδιος θα είχε επιλέξει, αλλά σε κάθε περίπτωση δικά του– και δίπλα τους ένα ζευγάρι διπλωμένες κάλτσες και καλοδιπλωμένα εσώρουχα.

Αυτοί είχαν πάει στο διαμέρισμά του.

Αντί να του δώσουν ένα σετ ειδών ατομικής υγιεινής, να πάρουν ρούχα από ένα κατάστημα και να αρκεστούν σ' αυτό, είχαν μπει στο σπίτι του και είχαν πάρει τα δικά του πράγματα.

Αυτό και μόνο έλεγε κάτι.

Εν μέρει σήμαινε πως όπου κι επρόκειτο να πάει, θα παρέμενε εκεί αρκετό διάστημα.

Συγχρόνως, όμως, σήμαινε πως αυτοί ήθελαν να νιώθει καλά. Ήταν σημαντικός γι' αυτούς. Ανεξάρτητα από το πού θα τον πήγαιναν, ήθελαν να αισθάνεται σαν στο σπίτι του. Με απλά λόγια, να έχει την εντύπωση πως ήταν φιλοξενούμενός τους.

Θα μπορούσε να το αντέξει αυτό, σκέφτηκε.

Όχι για άλλον λόγο, αλλά επειδή δεν είχε άλλη επιλογή.

Είδε την αδύναμη απρόσωπη εκδοχή από το πάνω μέρος του σώματός του στα ρούχα στην κρεμάστρα. Έβγαλε το πουκάμισο

του νοσοκομείου, έβαλε τα δικά του ρούχα και βάδισε ξυπόλυτος στον διάδρομο προς το πίσω μέρος του αεροσκάφους.

Το μπάνιο ήταν περιποιημένο και απρόσμενα ευρύχωρο για μπάνιο μέσα σε αεροπλάνο. Αλλά αυτό δε σήμαινε ότι δεν ήταν μικρός ως χώρος, και απαιτούσε μια κάποια προσπάθεια για να μπορέσει κανείς να κάνει το πρωινό του μπάνιο.

Ο Βίλιαμ Σάντμπεργκ δε βιάστηκε. Ξυρίστηκε, έπλυνε τον κορμό του, έσκυψε το κεφάλι του πάνω από τον λευκό νιπτήρα που υποτίθεται πως ήταν από μάρμαρο –αλλά δεν κορόιδευε κανέναν, επειδή δεν ήταν– κι έβαλε σαμπουάν δύο φορές, απλώς για να νιώσει το κρύο νερό να τρέχει πάνω στο κεφάλι του.

Ήταν όμορφα. Κι αυτό πραγματικά τον εξέπληξε.

Επέτρεψε στον εαυτό του να νιώσει ευχαρίστηση από αυτή την αίσθηση για μερικές στιγμές, έχοντας πλήρη επίγνωση πως ό,τι και να τον περίμενε, έπρεπε να είναι παρών και ξύπνιος.

Στεκόταν εκεί όρθιος, όταν ξαφνικά βούλωσαν και τα δυο αυτιά του.

Έπεφταν;

Πίεσε τα ρουθούνια με τα δάχτυλά του, για να ισορροπήσει την πίεση του αέρα. Τώρα άκουγε τον θόρυβο των μηχανών, μια ελαφριά μείωση που μπορούσε να σημαίνει μόνο ένα πράγμα, και την αμέσως επόμενη στιγμή διαπίστωσε ότι σχεδόν δεν άκουγε τίποτα και αισθάνθηκε την πίεση του αέρα ακόμα μία φορά.

Περίμενε λίγο. Ίσως επρόκειτο για αλλαγή κατεύθυνσης, ίσως είχαν επιλέξει νέο ύψος πορείας, και σ' αυτή την περίπτωση το αεροσκάφος θα οριζοντιωνόταν, τα αυτιά του θα συνήθιζαν στη νέα πίεση του αέρα, κι όλα θα επανέρχονταν στην ίδια μονότονη θορυβώδη σιωπή όπως προηγουμένως.

Το αεροσκάφος, όμως, συνέχισε να κατεβαίνει. Έστριψε και διόρθωσε την πορεία του. Οριζοντιώθηκε για λίγο, αλλά μετά κατέβηκε πάλι. Διακριτικό σφίξιμο στο στομάχι κάθε φορά που μια κατάβαση έπαιζε με τη βαρύτητα κι έκανε το σώμα λίγο ελαφρύτερο στο δάπεδο όπου στεκόταν. Δεν υπήρχε καμία αμφιβολία. Ετοιμάζονταν να προσγειωθούν.

Αλλά πού;

Ο ήλιος τού είχε πει ότι ταξίδευαν ανατολικά όταν ξύπνησε. Πιθανώς νοτιοανατολικά. Όλα εξαρτιόνταν από το τι ώρα ήταν και πού πραγματικά βρισκόταν ο ήλιος. Από την άλλη, δεν αποτελούσε και κάποια σαφή ένδειξη για την πορεία τους. Δεν υπήρχε κάτι που να εγγυάται πως είχαν κρατήσει την ίδια πορεία από τότε που απογειώθηκαν.

Επιπλέον, δεν ήταν εύκολο να κρίνει πόσο μεγάλη απόσταση είχαν διανύσει. Ο ήλιος στεκόταν αρκετά ψηλά όταν αυτός είχε ξυπνήσει στο νοσοκομείο, ίσως γύρω στις έντεκα το πρωί ή και δώδεκα. Μετά τον είχαν υπνώσει, τον πήγαν σε κάποιο αεροδρόμιο της Στοκχόλμης –Μπρόμα; Αρλάντα; Δεν υπήρχαν άλλα αεροδρόμια που βρισκόνταν σε λειτουργία. Αλλά πού μπορούσε να βάλει κανείς έναν αναίσθητο άντρα σε αεροπλάνο δίχως να προκαλέσει την προσοχή του προσωπικού εδάφους; – και ακόμα κι αν το αεροσκάφος ήταν έτοιμο και περίμενε κι όλα τα χαρτιά ήταν επίσης έτοιμα, δε θα μπορούσαν να βρίσκονται στον αέρα παρά έπειτα από καμιά ώρα.

Επρόκειτο για έναν πολύ χοντρικό υπολογισμό, αλλά τουλάχιστον του έδινε κάτι. Ο ήλιος ήταν ακόμα ψηλά. Με άλλα λόγια, αδύνατον να βρίσκονταν στον αέρα παραπάνω από δυο τρεις ώρες. Προφανώς είχαν λιγότερο χρόνο ώσπου να νυχτώσει αν κατευθύνονταν ανατολικά και περισσότερο αν κατευθύνονταν δυτικά, αλλά όλη αυτή η άσκηση με τον χρόνο είχε τόσο μεγάλα περιθώρια λάθους, που θα μπορούσε κανείς να τα ασφαλοστρώσει και να τα παραδώσει στην κυκλοφορία, κι έτσι αποφάσισε πως αυτή η διαφορά θα ήταν αμελητέα στην όλη υπόθεση.

Αντί γι' αυτό, επικεντρώθηκε στις εναλλακτικές εκδοχές. Κι όπως διαπίστωνε, υπήρχαν δύο. Ή βρίσκονταν κάπου πάνω από τη Νότια Ευρώπη ή πάνω από τη Ρωσία. Ή πιθανώς κάπου ενδιάμεσα.

Η σκέψη του στάθηκε στη μια εκδοχή.

Ρωσία;

Αυτή θα ήταν η δοσμένη απάντηση τότε. Αλλά σήμερα;

Πού υπήρχε η λογική σ' αυτό;

Ταυτόχρονα υπενθύμισε στον εαυτό του πως δεν υπήρχε τίποτα λογικό σ' αυτό που του συνέβαινε ακριβώς τώρα. Γιατί αυτόν; Γιατί αυτήν τη στιγμή; Τι αξία θα μπορούσε να έχει ο ίδιος και για ποιον; Αποδίδωξε τις σκέψεις. Τράβηξε το φερμουάρ κι έκλεισε το νεσεσέρ. Σύντομα θα είχε την απάντηση.

Μια τελευταία ματιά στον καθρέφτη.

Έδειχνε σχετικά φρέσκος για κάποιον που θα έπρεπε να είναι νεκρός.

Μετά ξεκλείδωσε την πόρτα.

Οι κουστουμαρισμένοι άντρες τον περιέμεναν ήδη.

Στέκονταν στον διάδρομο δίπλα στην πόρτα, και έξω από το παράθυρο είδε το αεροσκάφος να περνάει μέσα από σύννεφα, ενώ μικρές σταγόνες υγρασίας γλιστρούσαν προς τα πίσω στην εξωτερική πλευρά του πλεξιγκλάς.

«Υποψιάζομαι ότι πρέπει να κάτσω και να βάλω τη ζώνη ασφαλείας...» είπε ο Βίλιαμ. Μειδίασε ευγενικά, αλλά δεν είχε την παραμικρή ελπίδα πως η μικρή συνοδεία στεκόταν εκεί γι' αυτό τον λόγο. Και πολύ σωστά, ο ταυρίσιος σβέρκος έκανε λίγο στο πλάι, για να δώσει χώρο στους δύο συναδέλφους του.

«Ζητώ συγγνώμη γι' αυτό», είπε. «Θα ήταν καλύτερο για όλους αν το αποφεύγαμε».

Ο Βίλιαμ κατάλαβε.

Και για δεύτερη φορά είδε τον κοντοκουρεμένο να κάνει ένα βήμα προς το μέρος του με τον χαρακτηριστικό κονδυλοφόρο στο χέρι του. Έπειτα από ελάχιστα δευτερόλεπτα το συνθετικό υγρό διαπερνούσε το σώμα του, νάρκωνε, σφράγιζε και άφηνε τον ήχο από το πολυτελές αεροσκάφος γύρω από τον Βίλιαμ να εξαφανιστεί μέσα σ' ένα μαύρο τούνελ.

Η Κριστίνα Σάντμπεργκ μίλησε λιτά, αλλά περιεκτικά. Έδωσε στους αστυνομικούς την κάρτα της και τους εξήγησε όσα ήξερε χωρίς κάποιο ίχνος αμφιβολίας στη φωνή, και πριν κάποιος από αυτούς προλάβει να πει κάτι ή να κάνει κάποια ερώτηση, είχε

φύγει από το διαμέρισμα και τους είχε αφήσει εκεί με μια καταγγελία.

Ο Βίλιαμ Σάντμπεργ είχε απαχθεί, και λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού του, ήταν περισσότερο από πιθανό η ζωή του να βρίσκεται σε κίνδυνο.

Όταν ο αντίλαλος από τα τακούνια της στη μεγάλη σκάλα έπειτα από ένα λεπτό είχε σβήσει κι εκείνη διέσχισε την είσοδο και βγήκε από τη μεγάλη πόρτα στον δρόμο, αυτή ήταν και η τελευταία φορά που έφευγε από το διαμέρισμα στην οδό Καπτενσγκάταν.

Η Τζανίν Σαρλότα Χάινς πίεσε το σώμα της πάνω στον πέτρινο τοίχο, με την καρδιά της να χτυπάει τόσο δυνατά, που φοβόταν ότι θα ακουγόταν.

Έκλεισε τα μάτια της. Συγκεντρώθηκε στο να αναπνέει όσο πιο σιγά μπορούσε, να μη γρατζουνίζει με τα πόδια της το πάτωμα και να μην αφήνει τον χοντρό φάκελο που είχε βάλει στη μέση της στην εσωτερική μεριά του παντελονιού της να τριβεται στα ρούχα της, δημιουργώντας έναν ήχο που δεν έπρεπε να υπάρχει.

Οι δύο άντρες δεν ακούγονταν πια, αλλά εκείνη ήξερε πως βρίσκονταν μόνο ένα μέτρο πιο πέρα.

Ίσως ήταν τρεις, δεν ήταν σίγουρη. Τη στιγμή που είχε ακούσει τις φωνές τους να αντηχούν από μέσα στη στριφογυριστή σκάλα, είχε κοκαλώσει, είχε κοιτάξει γύρω της για κάποια οδό διαφυγής και είχε μπει μέσα στο στενό πέραςμα που δεν ήξερε πού οδηγούσε. Δεν υπήρχε φωτισμός, είχε κολλήσει το σώμα της στον τοίχο και τους άκουσε να έρχονται στον ίδιο όροφο όπου ήταν κι εκείνη, να σταματούν ακριβώς δίπλα της, αλλά από την άλλη μεριά του στενού αψιδωτού ανοίγματος.

Τώρα αυτοί στέκονταν εκεί εξίσου ακίνητοι και σιωπηλοί όπως κι εκείνη. Το μόνο που μπορούσε να κάνει είναι να ελπίζει ότι δεν την είχαν ακούσει. Θα ήταν εντελώς αδύνατο να εξηγήσει γιατί βρισκόταν εκεί. Και μάλιστα τα μεσάνυχτα.

Είχε τρέξει.

Και τώρα το πλήρωνε.

Είχε τρέξει όσο πιο γρήγορα μπορούσε, ξυπόλυτη, ώστε τα βήματά της να ακούγονταν όσο το δυνατόν λιγότερο στους σκληρούς πέτρινους διαδρόμους, τρομοκρατημένη, αλλά έχοντας επίγνωση πως αυτή μπορεί να ήταν η μοναδική της ευκαιρία. Τώρα

στεκόταν με ένα σώμα που ξεφώνιζε για οξυγόνο, ενώ η ίδια έκανε τα πάντα για να αντισταθεί.

Δεν έπρεπε να την ακούσουν.

Στεκόταν εντελώς ακίνητη.

Άκουγε τους χτύπους της καρδιάς της.

Κι εκεί στη σιωπή μίλησε ένας από αυτούς.

Η φωνή ήταν τόσο κοντά της, που ένιωθε σαν να της μιλούσε. Ήταν έτοιμη να κρατήσει την αναπνοή της, αλλά την τελευταία στιγμή εμπόδισε τον εαυτό της και πίεσε το σώμα της ακόμα περισσότερο στον τοίχο. Συγκρατήθηκε, υποχρέωσε τον εαυτό της να ακούσει τις φωνές τους, συγκεντρώθηκε για να καταλάβει τι έλεγαν.

Μερικές λέξεις ακούστηκαν. Ασφάλεια;

Να πάρει ο διάλογος. Τα γαλλικά της ήταν εντελώς χάλια. Είχε διαβάσει δύο εξάμηνα στο γυμνάσιο, αλλά το είχε θεωρήσει τιμητικό να είναι όσο πιο κακή γινόταν, και η δασκάλα της είχε πει πως κάποια μέρα θα το μετανιώσει, και τώρα η Τζανίν στεκόταν σ' έναν πέτρινο διάδρομο και είχε πλήρη επίγνωση πως η δασκάλα δικαιώθηκε.

Πράγματι. Πάλι. *Sécurité*.^{*} Αφορούσε την ίδια;

Έκλεισε ξανά τα μάτια της, προσπαθώντας να ζυγίσει την κατάσταση. Το χειρότερο που θα μπορούσε να έχει συμβεί θα ήταν κάποιος να έχει χάσει τη μικρή πλαστική κάρτα που είχε στην τσέπη της. Αυτή ήταν η μόνη οδός διαφυγής που είχε, η μόνη της διέξοδος, και άφησε το χέρι της να τη σφίξει ακόμα περισσότερο, λες και θα άλλαζε κάτι.

Δεν έπρεπε να τη βρουν.

Κανένας δεν ήξερε πού βρισκόταν, κι αν είχαν αποφασίσει να τη σκοτώσουν, δεν υπήρχε τίποτα που θα μπορούσε να τους εμποδίσει, κανένας δε θα το μάθαινε. Προφανώς είχαν σταματήσει ήδη να την ψάχνουν.

Απόδιωξε τη σκέψη.

^{*} Ασφάλεια. (Σ.τ.Μ.)

Αυτός δε θα σταματούσε ποτέ.

Έτσι δεν είναι;

Έπεισε τον εαυτό της πως έτσι είχε η κατάσταση. Ήταν ένα πολύ ταραγμένο εξάμηνο, και η ίδια δεν ήξερε για ποιου την πλευρά δούλευε ή γιατί ή αν αυτό που έκανε ήταν ηθικά σωστό ή εντελώς διαβολικό ή κάτι κάπου στη μέση.

Το μόνο που ήξερε ήταν πως ήταν υποχρεωμένη να μιλήσει.

Κι αυτός ήταν η μοναδική της πιθανότητα.

Ό,τι κι αν συνέβαινε, αυτοί δεν έπρεπε με τίποτα να την ακούσουν τώρα.

Οι άντρες είχαν σταθεί εκεί και μιλούσαν μια αιωνιότητα που είχε διαρκέσει ακριβώς τέσσερα λεπτά, όταν ο ένας διέκοψε τον άλλο.

Η σιωπή που ακολούθησε της έκοψε το σώμα στα δύο, και ο φόβος παλλόταν στα χείλη της και είχε τη γεύση σιδήρου. Την είχαν ακούσει; Είχε χαλαρώσει, ανέπνεε γρήγορα; Ήξεραν ότι στεκόταν εκεί;

Κράτησε την αναπνοή της. Μέτρησε.

Ένα. Δύο. Τρία.

Τα πνευμόνια της έκαιγαν. Δε σταμάτησε.

Τέσσερα. Πέντε.

Και μετά: ένας ήχος.

Από κάπου ερχόταν ένα ελικόπτερο.

Ήταν απλώς ένα αμυδρό βούισμα μηχανής, αλλά της έδωσε την ευκαιρία να αναπνεύσει, και ταυτόχρονα, ενώ το έκανε, ένας από τους άντρες άρχισε πάλι να μιλάει. Σιγανά, στον αέρα. Σύντομες επιβεβαιωτικές φράσεις. Κάποιος τον είχε καλέσει στον ασύρματο, και ήταν αυτό το άτομο στην άλλη άκρη της γραμμής που μιλούσε.

*Okay. D'accord. Bien.**

Και μετά τέλειωσε. Οι άντρες κινήθηκαν. Ένας αποφασιστι-

* Οκεί. Σύμφωνα. Καλά. (Σ.τ.Μ.)

κός ρυθμός από σόλες παπουτσιών που όλο και απομακρυνόταν στον διάδρομο, ώσπου η ηχώ τους να πεθάνει εντελώς.

Είχαν φύγει και δεν είχαν περάσει από το αψιδωτό πέραςμα όπου στεκόταν εκείνη.

Εντάξει, είτε μέσα της. Τώρα.

Στηρίχτηκε στον πέτρινο τοίχο και πετάχτηκε μπροστά στον διάδρομο όπως ένας κολυμβητής που γυρίζει στην πισίνα, αφήνοντας τα γυμνά της πόδια να τη μεταφέρουν όσο πιο γρήγορα μπορούσαν. Αισθανόταν πόνο στις φτέρνες κάθε φορά που χτυπούσαν στο ανελέητο πέτρινο δάπεδο, αλλά τώρα προχωρούσε για να μπει μέσα, και για να τα καταφέρει, έπρεπε να ενεργήσει γρήγορα. Κατάπινε τα μηνύματα από το σώμα της, έτρεχε προς την ίδια κατεύθυνση όπως προτού ακούσει τους άντρες στη σκάλα.

Πέρασε τη σκάλα. Ακολούθησε δεξιά τον διάδρομο. Άλλη σκάλα. Νέος διάδρομος κι άλλη σκάλα. Βαριές ξύλινες πόρτες που διαδέχονταν η μια την άλλη, και κάθε φορά έβγαζε την πλαστική κάρτα από την τσέπη της και την έβαζε στον αναγνώστη μαγνητικών καρτών δίπλα στο πόμολο και άκουγε τον ελαφρύ ήχο όταν ξεκλείδωνε η πόρτα και της επέτρεπε να προχωρήσει παραπέρα. Και κάθε φορά αφουγκραζόταν τη σιωπή, σιγουρευόταν ότι ήταν μόνη προτού συνεχίσει.

Προς τα κάτω, προς τα κάτω δύο ορόφους. Εδώ είχε περισσότερη υγρασία. Πιθανώς κάτω από την επιφάνεια του εδάφους. Καθόλου παράθυρα ή φεγγίτες, τίποτα που να φανερώνει πως υπήρχε ένας ολόκληρος κόσμος απ' έξω. Η αίσθηση ότι βρισκόταν πράγματι σε μια φυλακή ήταν εντονότερη εδώ.

Ήταν η τρίτη φορά που βρισκόταν εδώ κάτω. Είχε πιέσει, όμως, τον εαυτό της να απομνημονεύσει τον δρόμο όσο καλύτερα μπορούσε κι έβλεπε κάθε εμπόδιο μπροστά της προτού αυτό κάνει την εμφάνισή του. Κάθε γωνία, κάθε πόρτα, κάθε σκάλα. Γλιστρούσε προς τα εμπρός στους διαδρόμους, ελαφρύς ήχος μαλακού πάνω σε σκληρό για κάθε βήμα που έκανε. Δεν ελάττωσε τον ρυθμό του βηματισμού της προτού φτάσει εκεί.

Το δωμάτιο στην άλλη πλευρά της ξεκλείδωτης πόρτας θύμιζε γραφείο θυρωρού. Ή, καλύτερα, όπως αυτό ήταν κάποτε: οι τοίχοι ήταν γεμάτοι γραμματοθυρίδες, και υπήρχε ένα γραφείο μέσα σ' έναν γυάλινο χώρο, με κιβώτια το ένα επάνω στο άλλο κατά μήκος του ενός τοίχου.

Είχαν γίνει ορισμένες μικρές αλλαγές από την τελευταία φορά που είχε έρθει εδώ. Οι στοίβες με τα χαρτιά δεν υπήρχαν, άλλες είχαν προστεθεί, τα πλαστικά κυπελλάκια με ξεραμένο καφέ είχαν αντικατασταθεί από καινούργια. Αυτό το δωμάτιο ήταν σε χρήση. Δεν είχε τολμήσει να το πιστέψει, αλλά έτσι ήταν.

Μπήκε στον χώρο. Έβγαλε τον χοντρό φάκελο από τη μέση της. Τον τοποθέτησε στη μέση μιας στοίβας με άλλους παρόμοιους φακέλους που βρίσκονταν ήδη επάνω στο γραφείο. Κατόπιν, το ίδιο αθόρυβα όπως είχε έρθει, στράφηκε και βγήκε έξω βιαστικά, ακολουθώντας ακριβώς την ίδια διαδρομή που είχε διανύσει ώσπου να φτάσει εδώ.

Όλα αυτά θύμιζαν τζόγο. Ο φάκελος είχε παραλήπτη που δεν υπήρχε. Αν κάποιος τον άνοιγε, το περιεχόμενο θα του φαινόταν σαν ερωτική επιστολή.

Εκτός από ένα και μοναδικό άτομο.

Το μόνο που μπορούσε εκείνη να κάνει ήταν να ελπίζει πως ο φάκελος θα έφτανε σ' αυτόν.

Της είχε πάρει παραπάνω από μισό χρόνο να βρει έναν τρόπο να στείλει ένα μήνυμα, κι ενώ βάδιζε αθόρυβα μέσα από τους διαδρόμους, σταύρωσε παρακλητικά τα χέρια της, ελπίζοντας ότι επιτέλους τα είχε καταφέρει.

Επίσης, ότι δεν είχε αργήσει πολύ.

Επί χρόνια ο Βίλιαμ υποψιαζόταν ότι οι καταστροφές που προκαλούνται από ανθρωπίνους παράγοντες και οι τρομοκρατικές ενέργειες θα μπορούσαν να προβλεφθούν. Η εμμονή του με την αποκωδικοποίηση του DNA της ανθρώπινης συμπεριφοράς κατέστρεψε την καριέρα του και τον γάμο του. Και τώρα είναι μόνος.

Και ξαφνικά, μια μέρα εξαφανίζεται. Έτσι απλά.

Οι Αρχές δε δίνουν σημασία στην Κριστίνα, την πρώην γυναίκα του, που υποψιάζεται εγκληματική ενέργεια. Κι όμως, έχει δίκιο. Ο Βίλιαμ έχει απαχθεί από μια μυστική οργάνωση που πιστεύει ότι κρατάει στα χέρια του το τελευταίο κομμάτι του παζλ που τόσα χρόνια ερευνούσε. Ποιος και γιατί κρύβεται πίσω από την οργάνωση; Μπορεί ο Βίλιαμ να βρει τη λύση πριν να είναι αργά;

**Μια κινηματογραφική περιπέτεια
που οδηγεί τον αναγνώστη
από τους δρόμους του Βερολίνου
και της Στοκχόλμης σ' ένα κάστρο
στις Άλπεις, για έναν κώδικα που απειλεί
την ανθρωπότητα και τον μοναδικό άνθρωπο
που ξέρει πώς να τον σπάσει.**

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 14003

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η